Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана

№ 277 (13593)
1971 оной ноябриин 23, вторник

Сэн 2 мүнгэн

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШЫН ОН ДҮҮРЭХЭНЬ, СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ЭРШЫЕ УЛАМ ШАНГАДХАЯ!

...ХНИКЭЭ ҺАЙНААР ...АҺАБАРИЛАЯ

...бликын колхоз, совхозуудай механизаторнууд, ...урагшатай һайнаар ажаллажа, тарялан. ...гай ургаса дээшэлүүлхэ талаар нилээд ам... туйлаа. Энэ жэлдэ республикын олонхи айма... ороохо тарянай, үбһэ ногооной, бусад ургамал... баян ургаса абтаа. Илангаяа Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Кабанскын, Улаан-Үдын, Прибайка... ...агуудай ажахынууд ороохо таряа абаха түсэ... ...лэн дүүргэжэ шадаа.

...най нэн түрүүн хүдөөгэй механизаторнуудай ...комбайн болон бусад машинануудаа бүтээсэ ...эр хүдэлгэжэ, бүхы хүдэлмэреэ һайн шанартай... ...гэг боложо байһанай бодото гэршэ мүн. Һүүлэй ...тэ колхоз, совхозуудта шэнэ түхэлэй, бүтээсэ ...трактор, комбайнууд олоор абтаһан байна. Ме... ...орнуудай техникээ һайнаар хэрэглэжэ шадаха ...инь энэ жэлэй ургаса хуряалгын үедэ элеэр ха... Сагай уларилай хэды бэрхэшээлтэй байбашье, ...кымнай механизаторнууд ороохо таряагаа, ...ргамалнуудаа богони болзорто, һайн шанартай... ...яажа абаһан байха юм.

...ю үедэ хүдөөгэй механизаторнууд юһэдэхи та... ...эй хоёрдохи жэлэй баян ургасын түлөө тэмсэжэ ...гай. Эдэнэр түбхын түрүүндэ трактор, машина... заһабарилжа эхилээ.

...ндо баян ургаса абаха социалис мүрысөө рес... ...дотороо үүсхэһэн Зэдын аймагай колхоз, совхо... «Сельхозтехника» нэгэдэлэй механизаторнууд, ...но-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ерэхэ хабарай ...а хэрэглэгдэхэ бүхы машинануудаа, трактор... февралиин 23 хүрэтэр — Совет Армиин һайндэр ...дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай.

...хид мүнөө трактор, машинануудаа мастерской... ...газаа бүрин суглуулжа, бултыень сэбэрлээд, тэ... ...эг заһабарилжа байна. Эндэхи Ленинэй нэрэм... ...Мир» колхозуудта, Ториин совхоздо түрүүшын ...нууд заһабарилгаһаа гараба.

...орнуудые заһабарилха хүдэлмэри «Сельхозтех... ...гэдэлэй Захааминай, Хурамхаанай, Сэлэнгын ...нүүдэй мастерскойнуудта урагшатайгаар, һайн ...айгаар ябуулагдажа байна. Эдэ мастерскойнууд... ...торнууд поточно-узловой аргаар заһабарилагда... ...эдээ тэндэхи механизаторнууд, заһабарилагшад ...ридөө голодоһо гаргахагүй, бүхы юумэеэ һайн ...йгаар хэхэ гэжэ оролдоно.

...трактор, машинануудые заһабарилха хүдэлмэ... ...хаанагүй эмхитэйгээр, һайнаар ябуулагдана гэ... ...агүй. Олон газарта тракторнууд, комбайнууд, ...лон бусад машинанууд мүнөө хүрэтэр хүсэд суг... ...агүй, хээрэ газаагуур хэбтэжэ байһаар. Иимэ ...агтын аймагай Хүдэриин совхоздо, Ранжуровай ...тэ колхоздо үзэгдэнэ.

...кэ заһабарилжа эхилхэ болзорой үни үнгэр... ...һаа, олохон колхоз, совхозуудта мастерскойнууд, ...түхеэрэлгэнүүд бэлэн болгогдоогүй, заһабари... ...й байна. Хориин аймагай Үдын, «Георгиевский» ...дта мүнөө хүрэтэр мастерскойнуудынь, тэндэ... ...станогууд, стенднүүд бэлэн бэшэ.

...олохон хүтэлбэрилэгшэд саг эртэ, техникэ за... ...агданал бэзэ гээд, һанаа амар һууна, механи... ...удаа энэ хүдэлмэридэ элсүүлэнгүй байна. ...һарын хахадлатар Хяагтын аймагай Ранжуро... ...мжэтэ колхоз трактор, машинануудаа заһаба... ...хилээгүй байгаа.

...бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа, техникэ ...лха хүдэлмэриие хаа хаанагүй эмхитэйгээр, ...шартайгаар ябуулха эрилтэ табигдана. Респуб... Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор энэ жэ... ...дэхи кварталда адагынь 1250 трактор, 50 ком... ...264 плуг, 1200 сеялкэ болон бусад машинанууд ...лагдахаар хараалагданхай.

...ажахын техникые түргэнөөр, һайн шанартай... ...абарилха арга боломжонууд хаа хаанагүй бии. ...колхоз, совхозууд заһабарилгын 106 мастер... ...байна. Мүн аймаг бүхэндэ тооной «Сельхозтех... ...гэдэлэй мастерскойнууд бии. Имагтал ажахын ...рилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ анхарал табижа, ...ритай бэрхэ механизаторнуудаа энэ хүдэлмэри... ...улхэ болоно.

...колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэд хүсэд түхеэ... ...мастерскойгүй байгаад, тракторнуудаа капи... ...өөһэдөө заһабарилха гэжэ алдуу хэдэг. Иимэ ...нуудые тэсэхын аргагүй. Капитальнаар заһаба... ...ха бүхы тракторнууд, автомашинанууд «Сель... ...ка» нэгэдэлэй тусхай мастерскойнуудта, заво... ...абаашагдаха эрилтэтэй.

...кэ заһабарилгые һайн шанартайгаар үнгэргэ... ...а аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управле... Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд гү... ...тусхай комисси байгуулжа, заһабарилагдаһан ...машина бүхэниие наринаар шалган абажа ...лгатай.

...барилгын хүдэлмэри нэн түрүүн мастерской... ...ажаллажа байһан хүнүүдһээ дулдыдаха бай... ...элитэ. Тиимэһээ техникэ заһабарилагшадай ...олитическэ хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулха, ...мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэдэндэ бүтээ... ...гээр ажаллаха, зохидоор амарха арга олгохо, ...оор хангаха тушаа колхоз, совхозуудай, «Сель... ...ка» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи пар... ...профсоюзна организацинууд сэхэ харюусалгатай.

...ЭД МЕХАНИЗАТОРНУУД! 1972 ондо хүдөө ...хүдэлмэриие саг соонь, һайн шанартайгаар үн... ...тула бүхы трактор, комбайн болон бусад ма... ...даа түргэнөөр, һайнаар заһабарилгада бүхы ...шадабаряа харуулаял, социалис мүрысөөндэ ...рөө оролсоёл.

ТҮРҮҮ ҺУУРИЯА АЛДАХАГҮЙ

Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой эрхим хонишодой нэгэн Сыдып Сындеевна Мункoнова эдэ үдэрнүүдтэ хонидоо дулаан байрадань орууланхай, эхилээд байһан үбэлые угтаба. Энэ эхэнэр хонин ажал дээрэ хүдэлһөөр үнинэй, дүршэл баянтай малшан гэжэ ажахы, аймаг соогоо суурхажа ябадаг юм.

Сыдып Сындеевна үнгэржэ байһан жэлдэ эрхим һайнаар ажаллажа, 100 эхэ хонин бүриһөө 107 хурьга түлжүүлээ. Хурьгадаа һүрэгтэ үгэхэдэнь, тэдэнэрынь тобир тарган, тус тустаа 20-24 килограмм шэгнүүртэй байба.

Мүнөө аймагай түрүү хонишон дааһан хонидоо бултыень ороондо орууланхай, ерэхэ жэлдэ эды шэнээн хурьга абажа, түрүү һууриа алдахагүй зорилго урдаа табинхай.

С. ДМИТРИЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажахын түрүү хонишон Цырен-Базар Хайдаков.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

ОРОЛДОСЫН ХҮСӨӨР

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи фермын ахалагша хонишон Раднаева Сангади Бадмаевна эрхим ажалаараа суурхаһаар үнинэй юм. Жэл бүри тэрэ ажалдаа амжалта туйлана. Жэшээлхэдэ, һүүлэй арбаад шахуу жэл соо таһалгаряагүйгөөр 100 эхэ хонин бүриһөө 98-100 хурьга түлжүүлдэг болонхой. Иимэ амжалта ямар аргаар туйлагданаб гэжэ һонирхоходо:

— Зундаа, намартаа хонидоо һайнаар адуулжа, тобир тарган болгожо шадабал, түл һайн байдаг, — гэжэ Сангади Бадмаевна хөөрэдэг. Тиигэжэ хэлэхэнь зүб гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, Раднаевагай даадаг отарын хонишод урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана бшуу. Мүнөө зундаа, жэшээлхэдэ, үбэлжэлгын газар үертэ ехээр абтажа, малынь һайн бэлшээригүй болошоһон байгаа. Тиихэдэнь хонишод Сангади Раднаева, Бошикто Ринчинов, Сэндэмэ Ринчинова бүхы хонидоо гэрһээ 15-20 километр холо оршодог Хүнтэйн тарянай поли дээрэ бэлшээхэеэ абаашаад, мүнөө болотор тэндээ малаа харууһалжа байнхай. Иимэ оролдосотойгоор, зоригтойгоор ажаллаһанайнь үрэ дүн түл абаха үедэ тобойсо харагдахал байха.

С. БАИРОВ.

ХАХАД ҺАРААР УРИДЛАБА

Жэгдэ һайнаар хүдэлжэ, бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэхэ гэһэн шухала зорилго «Забайкаллес» комбинадай Худанай леспромхозой хүдэлмэришэд урдаа табяад, эршэтэй шангаар хүдэлнэ. Хүн бүхэн халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэхын тула ехэ эдэбхи үүсхэл гаргана. Эдэнэр табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн Москва, Ленинград хотонуудай ажалшадай үүсхэлые халуунаар дэмжээ бэлэй. Мастерска участогуудай, бага комплексно бригадануудай, модо шэрэдэг машинануудай экипажнуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээ.

Тус леспромхозой модошод 207 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ арба нэгэн һарынгаа даабари ноябриин 15-да дүүргээ. П. Е. Власов, П. И. Павлов, П. Е. Коновалов гэгшэдэй даадаг бага комплексно бригадын модошод халаанайнгаа даабариһаа гадуур ходоодоо 15—20 кубометр модо бэлэдхэнэ. Эдэнэр мүнөө 1972 оной фавраль һарын түсэбөөр хүдэлжэ байнад. Жолоошод Зимин, Водов, Варганов гэгшэд машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, халаанайнгаа даабари мүн лэ 20—30 процентээр үлүүлнэ.

Иимэ ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд Худанай леспромхоздо олон. Эдэнэй оролдолгоор лэ ехэ модон бэлэдхэгдэнэ ха юм. Ажалай түрүүшүүлһээ жэшээ абаһан бэшэшье хүдэлмэришэд эршэтэй шангаар хүдэлнэ.

Худанай леспромхозой модошод һарын дүүрэтэр үшөө 10 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн шэнэ уялга абаад, бодото дээрэнь бэелүүлхын тула бүри габшагайгаар ажаллажа байна.

И. ТЮРНЕВ.

ЭРХИМ НҮХЭРНАЙ—АЖАЛАЙ ВЕТЕРАН

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводто шадабари ехэтэй хүдэлмэришэд олон юм. Эгээл иимэ хүнүүдэймнай нэгэн Иннокентий Иннокентьевич Антипин болодог. Тэрээнһээ ажал хүдэлмэридөө жэшээ абаагүй, дүй дүршэлыень халан абаагүй хүн заводтомнай үгыл шахуу байха.

И. И. Антипинай шудалаагүй мэргэжэл заводто үсөөн. Тэрэ хадаа эрхим токарь, шадамар слесарь, фрезеровщик, эдэбхитэй урлан нарижуулагша юм.

Хори гаран жэл соо заводто хүдэлмэрилхэ зуураа, тэрэ үйлэдбэридэ ашаг үрэтэй, туһатай нилээд ехэ юумэ хэһэн байха. Буряадай АССР-эй габьяата урлан нарижуулагша, ухаалан зохёогшо гэһэн нэрэ зэргэнь дээрэ хэлээшэдэ баримта боложо үгэнэ.

Иннокентий Иннокентьевич мүнөө слесареэр хүдэлнэ. Үйлэдбэриингөө түсэб хододоо үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, жэлэйнгээ даабари болзорһоонь хэдэн һара урид дүүргээд, гараха жэлэй түсэбөөр мүнөө ажаллана.

Нүхэр И. И. Антипинда һая «Ажалай ветеран» гэһэн шэнэ нэрэ зэргэ олгогдобо. Хориһоо дээшэ жэл хүдэлһэн хүнүүдтээ «Ажалай ветеран» гэжэ нэрэ олгоходоо, тэрээн түхайнь үнэмшэлгэ, 50 түхэриг мүнгэн шан барюулдаг болообди. Иимэ хүнүүдэй тоо арбанда хүрөөд байна. Үшөө арбаад хүдэлмэришэдтөө «Ажалай ветеранай» алдар олгуулхаяа бэлдэжэ байнабди.

Слесарь Антипин коллектив соогоо тон хүндэтэй хүн. Сэдьхэлыньшье һайхан. Залуу хүдэлмэришэдтэ тэрэ хододоо туһалхые оролдожо байдаг. Ниитын хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадалсадаг, урагшаа һанаатай хүн юм. Манай заводто ерээд, Антипин тухай асуугаа һаатнай, тэрэниие таниха, мэдэхэгүйб гэхэ хүн байхагүй.

И. ТИМОФЕЕВ,
«Теплоприбор» заводой партбюрогой секретарь.

ЭДЭ ХОЁР басагад нёдондо 10-дахи класс дүүргээд, өөһэдынгөө үнэн сэдьхэлэй уряалаар Хориин аймагай Үдын совхозой Доодо-Голой фермэдэ тугалшан боложо ерээ һэн.

Галина Чимитцыренова. Галина Цыдендоржиева хоёр үнгэрэгшэ зундаа тугалнуудые һайн ногоотой тээлниг соо адуулхынгаа хажуугаар тэдэндээ нэмэлтэ тэжээл эдюулжэ, түргэн томо болгохо түрүү арга совхоз дотороо түрүүшынхеэ хэрэглээ. Зунай гурба һара хахад соо тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын дунда зэргээр 760 граммаар нэмээгээ юм. Мүнөө тэдэнэр буруунуудаа һайнаар эдеэлүүлжэ, бүри тобир тарган болгохые оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Галина Чимитцыренова, Галина Цыдендоржиева.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтооно:

Буряадай Автономито Совет. Социалис Республикын Верховно Соведэй хоёрдохи сессиие 1971 оной декабриин 23-да Улаан-Үдэ хотодо зарлаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной ноябриин 23.

ФЕРМЭНҮҮДТЭ—ПРОМЫШЛЕННА ТЕХНОЛОГИ

Научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэроссин зүблөөн Москва хотодо хоёрдохи үдэрөө үргэлжэлбэ. Мал ажалда хабаатай асуудалнууд эндэ зүбшэн хэлсэгдээ. Мал ажалые индустриальна аргаар хүгжөөлгын шэнэ шатада орохо гэжэ КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд дотор, парти болон правительствын удаадахи тогтоолнууд соо хараалагданхай юм.

Зүблөөн дээрэ ВАСХНИЛ-ай академик А. Н. Калашников, ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондентнүүд Л. К. Эрнст, А. С. Емельянов, институдуудай директорнууд—В. С. Сечкин, И. Н. Бацанов болон бусад үгэ хэлэхэдээ, мал эдеэлүүлгын, харууһалгын ба үдхэлгын онол оншые эрдэмтэд улам нарижуулжа байна гэжэ тэмдэглэбэ. Малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень ехэ болгохо, промышленна мал ажалай эрилтэнүүдтэ хүсэд харюусамаар үүлтэрнүүдые бии болгохо гээшэ эрдэм наукын оролдохо хэрэг болоно.

Энэ һалбариие тусхай мэргэжэлтэй, томо болголгын дүй дүршэл зүбшэн хэлсэлгэдэ эрдэмтэд ехэ анхарал хандуулна.

Белгородско областиин 272 колхозой 9-ниинь—үхэр, 19-ниинь—гахай шахадаг, 18-ниинь—үндэгэ, 2-ынь—шубуунай мяха абадаг, 19-ниинь хони үдхэдэг байна. Тусхай мэргэжэлтэй болоһон колхозууд саахарай заводуудһаа абадаг жомоһоо бэшыень, бусад бүхы тэжээлнүүдээр өөһэдыгөө бүрин хангана.

Областиин ажахынууд иимэ гуримаар зургаан жэлэй турша да хүдэлмэрилөөд байна. Хэрбээ 1964 ондо, тусхай мэргэжэлтэй болохын урда тээ, мал ажалай талаар гарзатай гарадаг байһаа аад, харин 1970 ондо 20 миллион үлүүтэй түхэригэй ашаг олзо оруулаа.

Зүблөөн боложо үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

ШАГНАЛ ХАЙРА БАРЮУЛАГДАБА

...тү түмэр харгын Ильи... ...тэ локомотивна депо... ...үеын хүдэлмэрилэгшэд ...о, хүдэлмэришэнэй ...һайхан ёһо гуримууд... Коммунис ажалай өнэ ...үйлэдбэриин ехэ ам... ...ые туйлаһанай түлөө, ...тоогдоһоор 100 жэ... ...йтой дашарамдуулан, ...Революциин орденоор ...байна.

...хотын хүдэлмэришэн ...хэдэ гайхамшаг хуу... ...бэшэлсэһэн тус кол... Эхэ ороной үршөөһэн ...шагнал хайра ноябриин 20-до баярай суглаан дээрэ барюулагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн В. В. Гришин сугларагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, үгэ хэлэбэ. Үндэр дээдэ шагналда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, локомотивна депогой коллективые КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын үмэнэһөө үнэн зүрхэнһөө амаршалба. Эхэ оронойнгоо, коммунис байгуулалтын агуу ехэ хэрэгэй ашата туһада ажал хүдэлмэридөө шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

Нүхэр В. В. Грушин Ильичэй нэрэмжэтэ локомотивна депое Октябриин Революциин орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые уншан соносхоод, предприятиин тугтань ордениень зүүлгээ.

Баярай суглаанда хабаадагшад Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые үндэр дуугаар баталан абаа.

(ТАСС).

ДУРАСХААЛТА УУЛЗАЛГА

МОСКВА. (ТАСС). 1941 ондо Москва шадар болоһон байлдаануудта хабаадагшадай ноябриин 21-дэ Совет Армиин Түбэй байшан соо, ниислэл хотын ба Москва шадарай залуушуултай хэһэн сэдьхэл доһолгомо уулзалгые хэдэн үеынхидэй эстафетэ гэжэ нэрлэхэдэ болохо байна. Байлдаануудта хабаадагша, манай Эхэ ороной зүрхэн бологшо хотые хамгаалалсаһан, удаа тээнь фашис дээрмэшэдые һамна сохилсоһон нэгэдэхи ударна армиин политотделэй начальник байһан генерал-лейтенант Ф. Я. Лисицинэй хөөрөөе сугларагшад һонирхон шагнаа.

Дайнай үедэ партиин МК-гай секретарь байһан Б. Н. Черноусов ба үгэ хэлэһэн бусад хүнүүд фашис булимтарагшадта эсэргүү арад бүгэдын дайнда коммунистнууд түрүү үүргэ дүүргэһэн юм гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Москвагай, Москва шадарай олон мянган коммунистнууд болон комсомолшууд фронт дээрэ дайлалдаһан байгаа. Гитлеровскэ сэрэгүүдые Москва шадар бута сохилго бүхэдэлхэйн түүхэтэ удха шанартай байһан юм. Гитлеровскэ арми диилдэшэгүй гэдэгэй шал худал байһаниинь эсэслэн элиршэлэгдэһэн, Советскэ Союзда эсэргүү «сахилгаан мэтэ түргэн дайнай» түсэб оро һэегүй бурууу һураһан юм.

Эсэгэнэрэй зам—хүбүүдэйнь зам болоно. Советскэ Союзай Герой, капитан В. Д. Бубеннин хэлэһэн үгэнь иимэ темэтэй байба. Манай ороной өөрыгөө хамгаалга хүсэ шадалые, Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы хаба шадабариие улам бэхижүүлхэ гэжэ Коммунис партиин, Советскэ правительствын ехэ оролдолго гаргадаг тухай хэлээ.

ХҮСЭНДӨӨ ТҮШЭГЛЭН...

Худөө ажахын продукци ехээр, хямда сэнтэйгээр, һайн шанартайгаар үйлэдбэрилжэ болохо зорилго манай совхозой ажалшад КПСС-эй XXIV-съездын шиидхэбэри болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсоходоо урдаа табинхаа юм.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэл дүүрэжэ дүтэлөө. Даб дээрэхи дунгүүдые хаража үзэхэдэ, урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэхэ талаар зарим тэды амжалта туйлагдаад байна. Гүрэндэ һү худалдаха жэлэй түсэб совхознай сентябриин 3-да дүүргээд, мүнөө һүн түсэбһөө гадуур тушаагдана. Мяха үйлэдбэрилхэ, худалдаха 10 һарынгөө түсэб дүүргэгдэнхэй. 2900 центнер мяхан тушаагдаа. Урда жэлэйхитэй жэшэбэл, ноопо үйлэдбэрилгэ, худалдалгашье бага зэргэ нэмэжэ, 80 тугал, 900 хурьгал олоор абтаа. Түрүүшынхеэ манай совхоздо жэлэй туршада хонидой тоо 2000 толгойгоор нэмэжэ, мүнөө 20000 хонин, 3000 толгой эбэртэ мал убалжалгада ороно.

Эдэ болон бусад амжалта миин лэ өөрөөрөө эрэгүй юм. Энэнние туйлахын тулада совхозой малшад, механизаторнууд хоорондоо һайгаар мүрысэжэ, ехэхэн хүсэл оролдолго гаргаһан байна.

Совхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермэ хараад үзэе. Урдань энэ ферм аль лэ гээгдэжэ ябаһан юм. Партийна комитедэй үүсхэлээр эндэ шалгалта хэгдэжэ, ажалай эмхидхэлэй һула, зоотехническа заха заабаринин дүүргэгдэдэггүй дээрэһээ тус фермэ гээгдэлдэ оронхой гэжэ элирүүлэгдэһэн юм. Тиин нишэ бэрхэ хүтэлбэрилэгшые оложо эльгээхэ харгэтэй болобо. Энэ асуудал совхозой дирекциидэ, партийна комитедтэ зүбшөөгдэжэ, эмхидхэлэй шадабаритай, дүй дүршэлтэй үниэн малшан Бодн Этбеевич Очиров фермые даагшаар эльгээгдэһэн юм.

Жэл тухай саг үнгэрэжэ байна. Тээд эндэхи байдал тад ондоо болонхой. Һү һаалинь хоёр дахин шахуу дээшлэжэ, фермэ совхоз соогоо түрүү һууринда гараба. Эндэ эмхидхэгдэһэн партийна бүлэгтэ (табан һаалишад—коммунистнуудһаа бүридэһэн) түшэглэжэ, нүхэр Очиров ехэ һүнэй түлөө ёһотой тэмсэл толгойлоо бэшүү. Хүн бүхэн хэхэ ажалаа, түсэб даабаряа, абаһан уялгынгаа дүүрэлтые һайн мэдэнэ. Нүхэрни мүнөөдэр хэды литр һүн һаагааб, мүрысэдэг һаалишанаймни арбан хонгой, һарын дүн ямар бэ гэжэ мэдэжэ ажаллахадаа, хүн бүхэн урагшаа эрмэлзэдэг ха юм. Гадна тус коллектив бэе бэедээ туһалалсажа, бүхы фермынгээ ажалаар һонирхожо, хамтаараа амжалта туйлахын түлөө тэмсэдэг, орелсогдэ заншалтай болоо бэшүү. Энэл даа, социалис мүрысөөнэй жама ёһон, тэрэниие зүбөөр эмхидхэжэ, саг үргэлжэ хүтэлбэрилэн болоһоной үрэ дүн.

Мүнөө эндэхи һаалишад Хандацу Цыденова, Цырема Гунтупова, Самажап Радназва болон бусад энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө һү һаалгаар хоёр мянганай хиле дабахын түлөө тэмсэнэ. Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан үниэнэй һаалишан Бутыд Яханова Доржиева совхозой һаалишадай мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Тэрэ һү һаахха жэлэйнгээ түсэб июлиин 1-дэ дүүргээд, тэрэ гэһээр пэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбөөр ажаллана.

«Республикын габьяата малшан» Бальжинима Дармаев мүнөө жэлдэ һайнаар худэлжэ гараба. Холын Баунтын бэлшээридэ бүхэли зундаа 300 толгой залуу мал адуулжа, тэдэнэйнгээ толгой бүриин шэгнүүрые дундаа зэргээр нэгэ центнерээр нэмээжэ, тус тустаа 280 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааһан байна. Энэ жэлэй байгаалиин эрхэ байдалые хараадаа абахада, энэниил манай совхоздо яһала туйлалта болоно.

Тэрэнэй жэшээгээр мал адуулагшад Данил Пиртанов, Владимир Аргасанов, Очиржаб Дондупов мүн лэ ондоосотойгоор ажаллана. Мүнөө тэдэнэр залуу мал даажа абаад, үбэлжэлгын үедэ нэгэшье гарзагүйгөөр, тобир тарганаар түлжүүлхэ зорилготой.

Манай хонишод энэ жэлдэ ехэхэн бэрхэшээлтэй дайралдабашье, тэрэниие эршэ зориттойгоор дабажа гараба. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат Пуржима Аюшеевагай даадаг отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлжэ, нооһо хайшалха түсэбөө 150 килограммаар үлүүлбэ.

Хонишодой гурбан бригада 100-һаа тус тустаа 90 гаран хурьга абаһан байна. Владимир Шалданов, Шато Дугаров, Эрдэни Борисов, Михаил Мутунаев, Боди Доржиев гэгшэдэй отарнихид социалис мүрысөөндэ һайн амжалта туйлаа.

Үнинэй хонишон Аюша Жигжитовэй орлолсото ажал онсолон тэмдэглэмээр. Эсэгэ оронос хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа, олон орден, медальнуудтай бусаһаар лэ, дуратай ажалдаа ороо бэлэй. Үбэл зунгүй, янгинама хүйтэндэшье, заяма халуундашье буурал толгойтой болоһон Аюша Эметханович хонидоо адуулжал ябадаг. Энэ жэлдэ тэрэнэй харууһалдаһан хонид тус тустаа 42 килограмм амидын шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаа.

Нооһо хайшалагшад совхоздоо түрүү һуури хонишон Надмит Шагжин эзэлбэ. 14 центнер 24 килограмм нооһо хайшалжа, гүрэндэ тушааха түсэбтэй байһан хад. 20 центнер 80 килограмм худалджа, даабаря 856 килограммаар үлүүлөө бэшүү. Нэгэшье хони гарзалуулаагүй. Һайн ажалайнгаа түлөө 1700 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

Социалис мүрысөө эмхидхэжэ, хүтэлбэрилхэ хэрэг улам нарижуулан һайжаруулхын тулада партийна комитет саг үргэлжэ анхаралаа хандуулна. Мүрысөөнэй гурим олоной хабаадалгатайгаар зохёогдодог болоо, дүнгынь харалгадаһан саргаа гаргагдажа, ханын газетэдэ, тускай бюллетеньдэ харуулагдана. Түрүүшүүдэй дурасхаалта шангууд, вымпелнүүд байрлажуулагдаг, хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэдэг.

Зүгөөр бидэнэр, совхозой коммунистнууд, ажалдамнай дутагдалнууд олон гэжэ һайса мэдэрнэбди. Малай ашаг шэмэ үшөөл бага, газар тарялангаа һайнаар эрхилжэ шадаагүйбди.

Эдэ бүгэдэ тухай ехэ хоорэлдөөн совхозой коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ һаяхан болоо. Социалис мүрысөө эмхидхэлгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн.

Б. ЛЫГДЕНОВ,
Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой парткомой секретарь.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ промышленна предприятинуудай ажалшад юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бэелүүлхээр хараалһан уялга түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Судна заһабарилгын заводто электро-гагнуурщан Роман Степанович Тулоновые эүн талын зурагта энэ талаар дурдажа болоно. Тэрэ энэ жэлэйнгээ даабарие Агуу Октябриин 54 жэлэй ойн урда дүүргээ һэн.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ордента «Электромашина» заводто ажалай түрүүшүүл олон. Токарь Анатолий Юдинских тэрэ тоодо ороно. Нүхэр Юдинских эрдэм техникын шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, олон мянган түхэриг ашаг олзо оруулһан байха юм.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ДЭЭШЭЛНЭ

Локомотивуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэришэд ехэ оролдолго гаргана. Сүүдхэдэ 1000 модоной зайда ашаа шэрэхэ гэһэн үүсхэл отделениин машинистнууд гаргаһан байна. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ эдэнэр ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ эхилээ. Үдэр бүри социалис мүрысөөнэй дүн согсологдожо, ажалай түрүүшүүл олоной анхаралда табигдана. Һайн олонь дайшалхы хуудаһануудта дээрэ бэшэгдэнэ.

Улаан-Үдэ станциин дежурна З. Н. Мункоева, В. И. Наумова гэгшэд локомотивуудые ашаглаха сагые таарулан зохёожо, тэдэниие һаадгүйгөөр ябуулна. Эдэнэй халаанда хүдэлһэн машинистнууд урданайхиһаа 180 модоной зайда ашаа ехээр шэрэдэг болоо. Локомотивуд час соо 3 километр түргөөр гүйнэ. Һүүлэй үедэ нэмэ һайн амжалта Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэришэд туйлаагүй юм.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

БЭЕЛҺЭН ХҮСЭЛ

(БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО ОБЛАСТЬНУУДАЙ БАЙГУУЛАГДАҺААР 50 ЖЭЛЭЙ...)

Агуу багша В. И. Ленин буряад зониие өөрын гүрэн түрэтэй болгоһон юм гэхэдэ. 1920 оной октябриин 14-дэ болоһон РКП(б)-гэй ЦК-гай Политбюро В. И. Ленинэй үүсхэлээр иимэ шиидхэбэри баталан абаһан гэбэл... бодото байдалдань, таарамжатайгаар нэн түрүүн хальмаг ба буряадуудта автономи бии болгохо шухала...

Буряад арадай хүсэл эрмэлзэл хараадаа абажа, гаргаһан РКП(б)-гэй ЦК-гай тогтоол хадаа буряад арадые өөрын үндэһэн гүрэн түрэтэй болохо хэрэгтэ тон шухала удха шанартай байһан юм. Буряад арадые совет автономитой болгохо гэһэн асуудал болбол хубисхалша шэнжэтэй, түрүү удха шанартай байба. Буряад арад зондо культурно-национальна автономи олгохо гэжэ эсер, меньшевигүүдэй тайлбаһан хархис удхатай асуудалһаа эрэнь тад ондоо удхатай байһаниинь элитэ. 1917—1920 онуудта Буряадай националистнууд (в. т. л. толгойлдог национальна хүдэлөөн политическэ удхаараа эсер, меньшевигүүдэй хараа бодолтой адли байдаг бэлэй. , Октябриин социалис революциин һүүлээр эсер, меньшевигүүд Совет засагтай тэмсэхэ гэһэн демократическа контреволюциин замда ороһон юм. Жэжэ буржуазна үзэлтэй эдэ партинуудай Советүүдтэ эсэргүүгээр ябуулһан тэмсэлынь Колчак болон бэшэ сагаантанай сэрэгэй засаг түрэ байгуулагдаһан түхэлтэй. Буряадай буржуй националистнууд эгээл иимэ замаар дабшадаг байһан юм. «Үндэһэн нэгэ фронт» байгуулха, политическэ тэмсэлдэ, культурно-национальна автономидо «хайшаашье хамааралсахагүй» гэһэн тугоор Буряадай баяшуул, ламанар, ноёдтой эдэнэр хосложо нэгэдэһэн түхэлтэй. Һүйдтэ ябуулга хэжэ, буржуазна националистнууд буряад арад зониие социалис революциин холодууха хүсэлтэй байдаг бэлэй. Эгээл иимэһээ буряад коммунистнууд буряадай буржуазна националистнууда эсэргүү тэмсэл ябуулдаг, Совет засагай түлөө, пролетариадай диктатура байгуулхын түлөө тэмсэлдэ-ород хүдэлмэришэн, таряашадтай хамта ажалша буряад зоной тэмсэхые уряалдаг байба. Буржуазна удхатай культурно-национальна автономидонь эсэргүүгээр тэмсэхын тэмсэдэ. Буряадай коммунистнууд тэрэ үедэ буряад зоной совет автономиин программа энээндэн эүрюулжэ таблагүй байһабаа гадна, 1920 он болтор энэ программые буруу дээрэ тоолодог байһан юм. Зүгөөр энэ алдуу хадаа гансахан буряад коммунистнуудай гаргадаг эдэнэй алдуу бэшэ, харин партиин Эрхүүгэй губкомой эндүүрэл байгаа.

* Буряадай коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ М. Н. Ербанов Москвада болоһон Соведүүдэй Бухэросиин VIII съездэдэ хабаадаһанай удаа эдэнэр ленинскэ национальна политика зүбөөр бэелүүлхэ замда ороһон юм. Энэ съезд дээрэ В. И. Ленинэй хэһэн элидхэл ба үгэнь, иланган Совет орондо национальна асуудал шиидхэхэ тухайда асуудал М. Н. Ербановай сэдьхэл бодолһоо гарахагүйгөөр ороо бэлэй. Бухарагай, Азербайджанай, Армениин республиканнуудай байгуулагдаһан тухайда тэмдэгтээд, промышленна талаараа хүгжэнги оронуудһаа байтагай, социальна түшэг түлгүүрн болохо пролетариадгүй оронуудһаа гадна, гаршаад тай оронуудташье Совет засагай үзэл суртал, ёһо гуримууд ойлгосотой, дары бэелүүлжэ боломоор» гэжэ В. И. Ленин хэлэһэн байдаг.

Съездын дүүрэмсээр М. Н. Ербанов И. В. Сталинда орожо, буряад арадай элинсэг хулинсаг тухайда, тэрэ үеынь байдал тухайда, хуби заяагаа шиидхэхэ эрилтэ тухай һэн партийнаасшэ бүгэдэ буряадай хээтэһэн партиин Эрхүүгэй губкомой буряад зондо автономи һулгу гэдэг бодол бодожо тухайда дэлгэрэнгүйгээр хөөрэжэ үгөө һэн.

Буряад эрдэта автономи үгэхэ гэдэг Буряадай коммунистнуудай бодомжонууд буруу, марксис үзэлдэ таарахагүй, Коммунис партиин национальна политикатай зөрилдохогүй гэжэ И. В. Сталин ойлгуулһан байгаа. Үргэлжэ буряад зонтой газартань тэндэ һуудаг ородуудтай сугтань автономито область байгуулха гэжэ шухала болохо материалнууд болон документнүүдые бэлдэхэеинь М. Н. Ербановто даалгагда һэн.

1921 оной январь һарада болоһон эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар Буряадай секциин бюрогой заседани дээрэ М. Н. Ербанов буряад зоной автономи тухайда түбһөө эрэһэн заабаринуудые дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. РКП(б)-гэй ЦК-гай Политбюрогой тогтоолые, түбһөө эрэһэн заабарие заседаниида хабаадагшад зүбөөр ойлгожо амаршаала. Энэ тогтоолые шухалын шухалада тоолохо, материалнуудые дары бэлдэжэ эхилхэ, энэниие бэелүүлхэ зохисотой эрхэ нүхэсэл байгуулхэ — гэжэ М. Н. Ербановай элидхэлдэ шиидхэбэри абаһан байдаг. Буряад зоной автономи байгуулгаар материалнуудые суглуулжа шэнжэлхэ тускай комисси партиин Эрхүүгэй губком байгуулаа һэн.

1921 оной апрелиин 22-то РКП(б)-гэй Эрхүүгэй губкомой президиум М. Н. Ербановай элидхэлээр, РКП(б)-гэй ЦК-гай Сибирьтэхи бюрогой гэшүүн Б. З. Шумяцкиин нэмэлтэ элидхэлээр буряадай автономи тухайда доклад зэрэгты шиидхэбэри абаа байна. «Буряад зоной дунда дэлгэрхэ байгаа үндэсэ-национальна автономи хүдэлөөе партиин нүлөөдэ оруулхын, эмхидхэлэй талаар мэдэлдээ абахын тулада Зүүн Сибириин бурят-монголой саг зуурын Центральна Комитет байгуулха гэшые шухалада тоолохо». Сибирьтэхи ревкомой тогтоолой ёһоор Зүүн Сибириин буряадай ЦК-гай түрүүлэгшээр М. Н. Ербанов томилогдоо, орлогшоорнь М. Н. Амагаев табигдаа һэн.

Зүүн Сибириин буряадай ЦК-дэ иимэ хүдэлмэри даалгагда гэбэл: һэгэдэхээр, буряад арад зоной эрилтэ, байдалайнь онсо шэнжэнүүдтэй Совет засагай зургаануудые, ДВР-эй правительствые танилсуулха, хоёрдохёор, Совет засагай болон ДВР-эй правительствын ажал ябуулгатай, хэмжээ ябуулгануудтай ажалша буряа дуудые танилсуулха, Совет засагай суртал болод тухайда илхамжа хэхэ, совет болон арадай хубисхалша хүдэлмэридэ буряад зониие хабаадуулха, буряад зоной болосорол дээшэлүүлхэ, гурбадахяар, Зүүн Сибириин дэбисхэр дээрэ Буряадай автономи эмхидхэхэ хэмжээнүүдые бэлдэхэ.

Буряадай автономи эмхидхэхэ асуудалаар хэрэгтэй болохо материалнуудые бэлдэхэ гэшэнь тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ байгаа. Юуб гэхэдэ, тоо бүридхэл угы, буряад, ород зоной газар эдлүүрилгэ жэгтэйгээр зохилдаһан, энэ ехэ дэбисхэр дээрэ буряад зоной талаар һууһан һэн дэбэрээ бэрхэшээлнүүд тохёолдодог байба. Гэшэе һаа, Зүүн Сибириин буряадай ЦК Эрхүүгэй партийна организациин туһаламжа, хүтэлбэриһээр ашаар энэ зорилго дүүргэжэ шадаа бэлэй.

1921 оной июлиин 7-до Наркомнацай коллеги РСФСР-тэ ородог бурят-монгол арад зониие Эрхүү хото түбтэйгөөр Буряадай автономито область байгуулха тухай гаргаа һэн. Удаань 1921 оной сентябриин 1-дэ ВЦИК-гэй президиум буряад зонтой газарта РСФСР-эй дэбисхэр дээрэ буряадай автономито область байгуулха гэшые тоололбо.

Россиин Федерациин ... ганай иимэ шиидхэбэри ... байхадань, автономи ... тулада бэлэдхэлэй ... гэсхэхэ зорилго табигда ... зорилгоор РСФСР-эй ... ряадай Зүүн Сибириин ... ЦК учредительнэ съезд ... шиидхэбэри абаба. Энэ ... политическа ехэ удха ... байһан дээрэһээ буряад ... дорхойлоод, бэлэдхэлэй ... мэри ябуулжа ороо.

1921 оной октябриин ... съезд нээгдээ һэн. ... эртэ 187 делегадууд ... эрхэтэй 32 хүн, олон ... съездэд хабаадаласан ... дай дунда коммунистну ... шье байгаа һааан, ... съездын хүдэлмэри ... бүхы шиидхэбэринүүд ... дугаар абтаһан юм. ... асуудалнууды: мүнөө ... дал. Совет засагай ... политика, Буряадай ... область байгуулха ... биин буряадай Цент... митедэй тоосоото ... хэлсэгдэһэн байна.

Учредительнэ съезд ... автономито область ... хай асуудал һайшаагдаа ... шуунуудые мэдэлдэ ... буряад арадай автономи ... римэй проект һайшаа ... Түнхэнэй ба Сэлэнгын ... дай дунда арад автономи ... ороо һэн. Нютаг нютаг ... дэмэри ударидахын ... магай, хушуунай засаг ... ревкомууд байгуулагда ...

Мүнөө үеын ... элидхэл шагнаад, РСФСР ... лог бага үндэһэ ... далтаһаа эрхи тушаа ... ба СНК-гай эрид шуу ... хараа шууданай туе ... гаад, даргалдажа һа ... дай дунда ажлалтай ... яһатание сулеелжэ ... гаадаа гансал Совет ... жэ мэдэрһэн байна. ... ажахын талаар хүгжэ ... далые хараадаа ... хооһон абадалтай, ... дэрэлтэй тэмсэхэ ... вительстваада алхба ... гээүүлхэ гэжэ съезд ...

Зүүн Сибириин буряад ... гай хүдэлмэри тухайда ... элидхэл шагнаад, ... ябуулгынь һайшаа ... тэ ородор Буряадай ... область байгуулха ... гөбө гэжэ тэмдэглэбэ. ... Совет засагай ... тулада Зүүн Сибириин ... ЦК-е үлээхэ гэжэ ... һанамжалаа. М. Н. ... рүүгэй буряадай ... митет (Бурревком) ... һунгагдаа.

Ингээд байхадаа РСФСР ... ряад зоной учредите ... коммунис бүлэгэй удар ... ро үнгэржэ, Советско ... ствын, РКП(б)-гэй ... дотоодыншье политика ... һайшааһан байна. ... хэлэн национальна политикадаа ... хада, автономито область ... гада хабаатай резолюц ... баяхсыһаан оршоо ... тоолбо. ... таван абтаа һэн. РКП(б) ... да Б. З. Шумяцкиин ...

В. И. Ленинэй заабари ... мүн Дальневосточно ... учредительна суглаан ... ряад зондо автономи ... шиидхэжэ юм. Энэ ... иланга тэмсэл болоһон ... Агын, Баргажанай, ... хын аймагууд энэ ... һон юм.

Дальневосточно ... Буряад-Монголой автономи ... ластиин управлении ... жэ Дальневосточно ... гаджа газета 1922 ... декабриин 21-дэ ... гаража эхилээ һэн.

Ингэжэ Буряадай ... Совет социалис ... гуулха талаар ... хэлдээ һэн. ... түүхын эрдэмэй ...

ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛХЫН ТҮЛӨӨ

«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй барилгашад республикынгаа худөөгэй ажалшадта байрын гэрнүүдые, соёл гэгээрэлэй, һургуулиин байшангуудые, мал фермэнүүдые олоор барина. Байгша оной арбан һара соо 6 миллион 366 мянган түхэригтэ барилга хэжэ даабаряа 6 миллион 785 мянганда хүргөө. Тиигэжэ 800 туғалай байра, 9400 хонинай орохо кошара, 640 ухибүүдэй һургуули, 3640 дурбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые барижа, ашаглалгада тушааба.

Тус нэгэдэлэй барилгашад түргэнөөр, һайн шанартайгаар барилга хэхын тула ехэ оролдолго гаргана. Шэнэ онол арга хэрэглэжэ, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ.

Сэлэнгын оньһожоруулагдамал нүүдэл колонным барилгашад жэлэй эхинһээ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана. Дмитрий Мефодьевич Скосырскиин хүтэлбэридэг Баргажанай барилгын эмхиин хүдэлмэришэд мүн лэ түргөнөөр, һайн шанартайгаар барилга хэнэ. Арба һарын дүнгөөр эдэнэр хоёрдохи һуури эзэлжэ, 300 түхэригэй шан абаһан байна. Түрүүшын һуури эзэлхын тула эдэнэр бүришье габшагайгаар ажаллана.

Манай корр.

ССР СОЮЗАЙ БАЙГУУЛАГДАҺААР 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЮМАЛАЙ ҮРИНЭРЭЙ БАЙШАНГУУД

ИЖЕВСК. Завьяловска районой республика соогоо түрүү «Свобода» колхозой түбэй һуурин хотын шэнжэтэй боложо байнхай. Энды жэшээтэ барилга эхилэгдэһээр үнишье болоогүй юм. Гэбэшье хүгэдэй комбинадай байшан бэлэн болонхой. 24 булын орохо байрын гэр үдэр бүри ундана. Тэрэнэй дээгүүр башенна кранай ута гэшүүдэй хара углооһоо хойшо һарбаганаһан эндэхи зондо танил болоһоор үнинэй. Транкторна кран 960 ухибүүдэй һураха һургуулиин һуурида түмэрбетон асари томо тэбхээлэнүүдые хонооха эхилэнхэй. Сааргуур наагуур шэнэ гэрэй һууриин нүхэ малтажа байһан экскаваторнуудые зүндөө обёорхот.

Энэ хүгжэлтэ барилгын талмайһаа оройдоол хоёр зуугаад метрэй газарта Ожмос тосхон соогоо эгээн хүршанай гэжэ тоотой модон гэр байдаг. Тэрэ хоёр зуу гаран жэлэй саана баригдаа гэжэ нютаг зон багсадаг юм. Зүбтэйл ёһотой. Дабирхайтай модоор гэр барихадаа, хими тал ганса һүхэ хэрэглэжэ абаһаа мэдэхээр. Энэ гэрэй баригдаа нэгэшье гонзогор хадаа олохогүй. Хоёр бишыхан сонхонуудынь наранһаа ёлогоодожо һарга һан юм шэнги холоһоо онилдон харагдадаг.

Революциин урда тээхи гэрэ холын жалнүүдтэ энэ гэр соо И. Дядюковой бэшэһэн «Пашка Педор» гэжэ түрүүшын удмурт түүжын герой Юмал гэжэ нэрэтэй тарлашан ажаһуйһан юм. Поэзия соогоо урай заабаһаа ... рай Ожмос һууринабтегш ... ной утатай эдүү байдалые ... гэмэ тодоор зураглан харуу ... шадаһан байна.

Энэ гэрые бидэ ... зангаарнь ... В. С. Ниязов-мэдэсэбэ ... сэг хүлинсаг эсэгэнэрэй ... ажаһуудаг байһан юм ... лууцулһан байна.

Л. ДАНИЛОВ.

БЭЛЭГ ҮГЭХЭ ГЭЭ ҺАА...

ЙОШКАР-ОЛА. Дунда Волгодо, Козьмодемьянскаһаа арба гаран модоной газарта, «Дубовскиин» гэжэ худалмэринин... һуури бии юм. Оёро тойрон баглагдалгар дуб модоһоо үламжаһан, һургааһан кимэ һэрэгтэй белайн юм.

Мүнөө «Дубовска» гэжэ суурхаһан самоварнуудые бии болонхой. Тухал кинзарда Тульска самоварнууд шэнги ад, арадай жэнхэни шэнжэтэй угаланнуудаар шэмэглэгдэнхэй. Энэ һууриин онсо шэнжэнь гэхэдэ, эдэ самоварнууд түмэргөөр бэшэ, харин зөөлэн модон гэжэ тоотой липаар хэгдэнхэй. Августа Багина, Надежда Пушкарева, Галина Халиева болон бусад уран гартан тэдэниие бүтээдэг.

...Дубовска үэй модоной ажахын нэгэ цехэй залуу коллектив һүүлэй үедэ дүшэ гаран янзын сувенир—бэлэг болохо зүйлнүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ шадаа. Тэдэ хэгдэдэг самоварнууд, матрёшконууд, элдэб лонхо-домбонууд, гэр оротой хэрэгсэлнууд гансаашье орон дотороо бэшэ, мүн хилын саагуурышье сурхажа эхилээ. Жэшээлхэдэ, байгша оной эхинһээ хойшо Германиин Демократическа Республикын магазинуудта юһэ мянга гаран угалзануудар шэмэглэгдэһэн эгүнэ тоһоной атимхан боошхонууд эльгээгдээ Дубовскада хэгдэһэн уран хайханай зүйлнүүд Франци, Швеци, Финлянди, Япон, Чехословаки мэтын гүрэнүүдтэ үндөөр сэгнэгдэдэг юм.

Бүхэли гаражнууд бүтээгдэжэ эхилээ

ОРДЖОНИКИДЗЕ. «Сельхозтехникын» харьяата заһабарилгынмеханическа заводой коллектив хүбиин автомашинануудай байха хэбэргагдамал бүхээг-түмэр гаражнуудые бүтээн гаргажа эхилээ. Тэрэнэй утань—5,4 метр, үргэнинь — 3,4 метр, ундэрынь — 2,5 метр юм. Гагнуурщадай түрүү бригадые даагша Борис Редко гэгшэдэ тэдэниие хабсаргаһан бүтээжэ хүндэтэй даабари үгтэнхэй. Октябриин һайндэрэй урдахаһаар түрүүшын бүлэг гаражнууд кошвейерһээ гараа.

Хүбиин машинануудай байха ниитэхэн «гархаэнүүдэй» үйлэдбэри хойто жэл гурба дахин дээшэлүүлэгдэхэ юм.

Т. ЕФИМЦОВ.

ОРОШОДОЙ ҺУУРИН — ОЛЕНЕГОРСК

ЯКУТСК. Энэ һуурин үшөө географическа картанууд дээрэ тэмдэглэгдээгүй. Гэбэшье Индигиркын адагай 70-дахи шиоотадай энэ нютагай орошодой душа гаран болоһон Октябриин агууехэ һайндэрэй урда шэнэ байшанудта нүүжэ ерээ юм. Н. Ф. Горохов, К. А. Трофимов, С. Н. Лебедев мэтын олон ухибүүдтэй орошодто илангаа ехэ байранууд хойт түлхюурнууд барюулагдаа.

Эндэхи нютаг зоной мэргэжэл, газар дайдын онсо шэнжэнүүдые хараада абажа, тус һууринда Оленегорск гэжэ нэрэ олгогдоо. 18 дубһэн байратай гэр, магазин, хэлэхэ холбооной табагай байшан ашаглалгада үгтөө. Тиин эндэхи автомат телефонно станци Оленегорскые ороной бүхы хотонуудтай холбоо.

Д. БУБЯКИН.

ВОЛГО ДЭЭРЭ БОДОҺОН ОРДОН

ЧЕБОКСАРЫ. Энэ һуурин үшөө залуу хото болохо Новочебоксарскын хүн зон Октябриин һайндэрнүүдтэ дамбаратэй бэлэгтэ хүртөө. Волго мүрэнэй үндэр эрье дээрэ соёлой ордон — республикын соо бии байгаа клубуудайшье үзэсхэлэн гоёнь — ашаглалгада үгтэө бэшүү. Энэ ордон заар уу гаран тускай хэрэглэмжын таһалаан, удтай юм. Эрьелдэдэг сценэтэй, ямаршье зүжэг табижа болоомоор зал, бишыхан лекциин зал, баелын тамаридаг зал, хатарай болон урлан студи, техническэ кружок, ... лавлажа ... ... ломоор фойенүүд ... ... нинскэ комсомолой ... ... мическа комбинадай, ... ГЭС-эй мяга табиг ... ... рилгашад нэгэ дороо ... ... гаа үнгэргэхэ арга ... ... байха.

А. СТУДЕНЕЦКИЙ.
(ТАСС).

ОЁРДОХИ УЛЗАЛГА

ралтайхан, гүйхэ тооной ал- батарнь харажархёод, хүсэхэ йноһоонь харайлсабабди. нэгэтэ уулзаһан, зангынь мэ- ниха болоһон тула нарилба- лбди даа: «Сайн, Дариима! дтаа ошожо ябана гүш?— рэ хүрэһөөр лэ асуужа оро- — Нэгэ бага хөөрэлдэхэ хэ- һэн...—Тэрэ һонирхонгёор на .— Депутадайшни ажал » «Мүнөө теэд оройдоо сү- ди... Хэшээлнэ эхилхээ бай- ом болохогүй гү?» — гэбэ. ааб даа. Хуушан ажалдаа «Тиимэ». «Институдшни хэр байнаб?» «Мүноо жэл дүүр- . һурахань бараг. Теэд саг- гана. Ажалай һүүлээр долоон хай асуухадамнай: «Үнинэй бэеэ даанхай ааб даа... Хоёр жэлэй намдаа хандахаа болинхой юм. Өөрөө хэлэжэ, заажа үгэхөө болишоо һэм. Һураг, оролдог гээл ааб заб даа. Зобожо, хоёр гараараа талхижа, ном соо бэдэржэ ойлгоһон юумэншни бэлээр мартагдаадхидаггүй бшуу, бэрхэшье болгодог. Теэд үшөө институдаа дүүргэхэнь. Инженер-технолог болоод ерэхэдээ үнөөхил Алемасовтаа гүйхэ юм гү? Үгы ааб даа! Тиимэһээ бэеынь даалгаагшаб, — гээд тэрэ станогойнгоо дэргэдэ хүдэлжэ байһан Дариима Баранникова тээшэ зааба. — Харагты тэрэ, хажуудахи дүрбэн залуушуулынь анхарна гүт? Өөрөө һургана. Энээндээ яһала бэрхэ».

хэшээлнай эхилдэг... Үшөө ай ажал байха...» — гэжэ һэд гэбэ. «Хадамда гараа һаа н гээшэбши!» — гэжэ бидэ- ндэбэбди. «Бүшье хэлэгты!» д, тэрэ түргэхэн саашална. на оройдоо хубилаагүй. Ша- дамхан, харасань согтойхон. рхон нюдэд соонь залуугай уяхан бэеынь эршэ хүсэн ынеэшье үнөөхил юрын зан-

гаража ябаһан энээхэн баса- ниемнай хүтэлэгшэдэй нэ- уряадай АССР-эй Верховно депутат гэжэ һанахада һо- шэнги, урмашахааршье. гэхэдэ, ерээдүйгөө зохёон хэрэгнай иимэл, Дариима- залуушуулай гарта ха юм. найдамтай үндыжэ ябаһые, ябахаһаа хүн болодог шэ- сагай шэнжые, аха зон ба за- нэй хоорондохи бата бэхи тэрэ бэеэрээ гэршэлнэ

оошни залуушуул эртүүр шонол дээ. Жэшээнь, минии Совет засагта халуун дуратай- , Ленинэй хэрэгтэ үнэн сэхэ л социализмын хэрэмүүдые гээшэ һэмди. Эрдэм шудалха , аргашье, сэхэнь хэлэхэдэ, һэмди. Харин мүнөөнэй хү- эд тэрэ үеымнай интелли- шэнги болошоо агшал даа. , һургуули түгэс. Эрдэм и бүхы юумэ эртэ ойлгоно. ойһоо гүрэнөө хүтэлжэ яба- у. Зүб лэ залуушуулда ехэ алга үгтэнэ. Тон зүб, һураг, болог!» — гэжэ таби наһатай Фёдорович Алемасов—«Тепло- заводой механическа цехэй мастер — Буряадай рес- ын Верховно Советтэ зун бо- һунгалтын урдахана Дариима коватай уулзахала ошоходо- лоо һэн.

мүнөөшье тэрээнтэй ушар- .

н ехэ цех, станогууд. Хүдэл- д сүлөөгүй ажаллана. Тэдэ- үдүүр энэ хүн алхална. Гол залуушуулдал дүтэлхэ юм. юумэ заажа үгэнэ, харуул- аад ойлгуулна. Дариима ту-

Дариима дүрбэн токарна автомат-станогуудые зэргэ хүдэлгэдэг. Мүноо энэ жэл дунда һургуули дүүргэһэн басагадые тэдээндэ һургажа байна гэжэ ойлгобобди. Тиихэдэмнай нюдэнэймнай урда ерээдүй Дариима харагдахадал гээ һэн: дээдэ мэргэжэлтэй токарь, инженер; энэ дүрбэн станогойнгоо хоорондо ябагшадаа адли 10, 20 станогуудые, Алемасовта адли ханган алхалдаг болохо; тиигэһээр цехэй хүдэлмэри тэрэнһээ дулдыдажа эхилхэ; бүхы заводойнгоо технологидо хубитаяа оруулдаг болохо! Иимэл мэргэжэлтэдые бэлдэдэг тухайгаа, шадаал һаа дээдэ гү, али тусхай һургуулитай хүдэлмэришэдтэй болохо гэжэ оролдодог тухайгаа заводой директор бидэндэ хэлээ һэн. Тиимэһээ «Теплоприборто» мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, олон мэргэжэл шудалха талаар һуралсал ехэ дэлгэрэнхэй. Тус хэрэгтэ заводой партком, дирекци, завком, комсомолой эмхи ехэхэн анхаралаа хандуулдаг байна. «Энэ ажалайтнай үрэ дүн гансахан Дариима бэшэ, харин тэрээндэ адли залуушуул олон ааб даа?» — гэжэ асуухадамнай директор: «Заводоймнай хүдэлмэришэдэй гурбанай хоёр хубинь һурадаг. «Даримаһаа үшөө бэрхээр һурадаг, оролдосо ехэтэй хүнүүд байха! Энэ басагамнай ниитын хэрэгтэ жэгтэй шударгы юм лэ даа, һанахал хүмнай гээшэ!» — гэжэ урматайханаар миһэрэн хэлээ һэн.

Тиимэһээ мүнөө Дариимтай уулзахадаа депутадайнь ажал тухай хүрэһөөр лэ асуубабди. «Түрүүн хэхэ юумэеэ олодоггүй, уялгашье мэдэдэггүй һэм. Тиигээд лэ Соведүүд тухай номуудые уншадаг болооб. Үнэн үзэжэ эхилхэдэ һонинишье байгаа. Конституциялаш һайнаар ойлгооб, гүрэнэйнгөө яажа хүтэлэгдэгые, депутадуудай уялга, үүргэ мэдэжэ абаа һэм. Тэрэнэй һүүлээр республикынгаа Верховно Соведэйнгээ сессидэ хабаадахадаа, тэндэ хэлсэгдэхэ асуудалыень бэлдэлсэхэдээ яһала ойлгоо һэм»,—гэжэ тэрэ хөөрэбэ. «Соведүүд тухай уншаһан номууд сооһоош эгээл туһатайнь ямарынь байгааб?» — гэхэдэмнай Дариима: «Ленинэй зохёолнууд, — гэжэ удаан хүлеэлгэнгүй харюусаба.—Тиихэдэ Улаан-Үдын горсоветтэ «Владимир Ильич Ленин ба арадай засагай органууд» гэһэн темэдэ залуу депутадуудай һаналаа андалдалга болоо һэн. Тэрэ ехэ туһа үгөө бэлэй». «Депутадайнгаа ажалаар ямар даабаритайбша? Тиимэ даабари үгтэдэг юм гү?» — гэжэ асуубабди. «Үгтэдэг... Аймагай, хүдөөгэй, сельскэ, поселково, городской Соведүүдтэ залуушуулай хэрэг эрхилдэг саг үргэлжын комиссинууд хүдэлдэг. Тэдэнэй бэлдэһэн асуудалнуудые манай Верховно Совед мүн лэ харадаг юм. Намар би ясли, саадта, һургуулида ябадаг үхибүүдтэй хэдэн айлай хүүгэдтээ гаргадаг сагынь, оролдолгынь хараха, бүридхэхэ даабари абаа һэм. Ясли саадай, транспортын хүдэлмэри һайжаруулха талаар ажалшад горсоведтэ, Верховно Соведтэ ехэ хандадаг. Тиигээд шалган гэхэдэмнай, жэгтэй байгаа. Жэшээнь, манай заводто залуу айлнууд олон, булта хүүгэдтэй. Тэдэнээ горздравай шугамаар яслида үгэхэдөө хоёр долоон хоног соо ябажа, хэрэгтэй документнүүдыень бэлдэһэн байха юм. Энэ саг соо тэдэ ажалһаа һаатаһан байна, тиихэдэ хүүгэдэйнгээ багаханааршье үбдөө һаа гэртээ һахижа һууха баатай болоно, юундэб гэхэдэ, ясли, саадта арга хэгдэдэггүй байна. Тэндэ хүдэлдэг медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд арга хэнэгүй, хүүгэдэй үбдэһэн, элүүрыел ганса шалгана. Энэ гурим тааруугүй шэнги. Мүн хүүгэдээ ясли, саадтань абаашахадаа, зон ехэ сагаа хаядаг байна, — гээд, тэрэнэй үргэлжэлүүлхэдэ бидэшье һонирхон шагнабабди. — Ганса манай заводой Советскэ районд һуудаг 39 айл хүүгэдээ үдын урда бэе үглөөгүүр абаашаад, үдэшэлэн ошожо асарнал. Харин заводнай тиихэдэнь Железнодорожно районд, трамвайһаа холо... Хэды шэнээн саг хаягдана гээшэб! Үшөө үбэлэй хүйтэндэ ямар бэ? Өөрөө булэтэй болоогүй намда эдэ бүгэдые ойлгожо, мэдэхэ болохом хүндэшэг байгаа һэн...» «Суглуулһан материалайш хуби заяан яажа шиидхэгдээб?» — гэжэ бидэ тэсэнгүй асуубабди. «Горсовет сесси дээрэ хаража үзөө һэн. Ажалшадай элүүрые хамгаалха таһагайнгаа мэдэлэй зургаануудай хүдэлмэри һайжаруулха тухай тогтоол абаа һэн. Тэрэнээ хэр бэелүүлжэ байһыень иигээд шалгахабди... — гээд, тэрэ иигэжэ хэлэбэ. — Депутадай ажал һонин байгаа. Ажабайдалай юрын асуудал шэнги аад, үнэн хаража үзэхэдэшни нилээд саагуур, гүрэн түрын удха шанартайгаар хэгдэхээр болоһон байха юм. Жэшээнь, мүнөө хэлэгшэ яслииншье асуудал городоймнай барилгатай холбоотой байнал даа. Энэ барилга тиихэдэнь хүн зоной, өөһэдымнай ямараар хүдэлһэнһөө, гүрэнэйнгөө баялиг ехэдхэһэнһээ дулдыдаха юм...».

Иигэжэ тэрэ гүрэн арад хоёрой хоорондохи харилсаанда депутат хүнэй хэн байһан тухай ажал хүдэлмэриингөө жэшээ дээрэһээ үшөөшье олон һонирхолтой юумэ хөөрөө һэн.

Бидэ Дариимтай дахин уулзаһандаа урматай бусаа бэлэйбди. Танилсаад байхадашни шинии сэдьхэлдэ урма, баяр түрүүлдэг хүнүүд ябадаг шуу. Тэдэнтэй хөөрэлдэһэнэй һүүлдэ заал һаа нэгэ юумэ үлүү мэдэхэ, баян болоһон шэнгеэр бэеэ мэдэрхэш...

Дариима эгээл тиимэ хүн лэ даа.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

НЮТАГАА ЭРЬЕЖЭ БАЙГААРАЙ, БААТАРНАЙ!

Советскэ Союзай Герой Игорь Сергеевич Ивановой нэрэ Буряад орон дотор мэдээжэ. Республикымнай ажалшад сэрэгшэ хүбүүнэйнгээ алдарта хэрэгүүдээр омогорхон, нэрэ солыень дурсан һанан ябадаг.

И. С. Иванов мүнөө уһан сэрэгтэ алба хэнэ. Эхэ оронойнгоо амгалан байдалые сахин, үдэр һүнигүй далай дээгүүр тамарна. Балтиин далайн сэнхир хүхэ долгиндо һэжүүлэн тамаржа ябахадаа, Игорь Сергеевич Иванов холын түрэл Буряад ороноо, Байгал далайгаа һанаад орхидог. Түрэл нютагаараа айлшалжа, нютагайнгаа нүхэдтэй хөөрэлдэхэ дураниинь хүрөөдхихэ. Зохид сагай дайралдахада, тэрэ нютагаа эрьедэг заншалтай.

Тэрэнэй холын дайдаһаа бусажа ерэхэдэ, түрэл Улаан-Үдэ хотонь шэнэ гэрнүүдээр шэмэтдэнхэй, үшөө залуу, бүри һайхан болошоод, урин дулааханаар угтажа байдаг. Балшар бага наһандаа үетэн нүхэдөөрөө наадажа ябахадаа, түрэл городойнгоо үйлсэнүүдые һайн мэдэдэг һэн. Эдэл үйлсэнүүдээр Улаан-Үдэ хотын 2-хи һургуули тээшэ гэшхэлхэ. Удаань түмэр замай техникумдэ һуража эхилээ.

Аяар ПВЗ хүрэтэр ябагаар ошодог һэн.

Мүнөө тэрэ үеын модон гэрнүүд үгы болонтоо. Хура бороодо нэбтэ сохюулжа, шоройн тооһондо дарагдажа харлашаһан, налшагар гэрнүүдэй оронда үндэр сагаан гэрнүүд мүнөө ербын бодонхой, үргэн сонхонуудаараа яларжа байнал да. Түрэл городынь танигдахаар бэшэ болошоол! Баясамаар, урмашамаар!

Улаан-Үдын Железнодорожно техникумдэ һуража байтараа, 1940 ондо өөрынгөө дураар сэрэгэй албанда мордоходонь Игорьтэй сут һурадаг хүбүүд, басагадынь тиимэшье ехээр гайхаагүй бэлэй. Тэрэ һурахадаашье бэрхэ, спортдо ехэ дуратай һэн... Сүлөө сагтаа олонниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха. Юрэдөө, хамаг юумэ ойлгохо, мэдэхэ гэжэ Игорь эрмэлзэдэг һэн. Игорьһээ жэшээ абаха гэжэ бэшэшье һурагшад оролдодог һааб даа.

— Игорь, ёһотой сэрэгшэ болохош. Этигэнэбди, — гэжэ үетэн нүхэдынь үдэшэлгэн дээрэ хэлээ һэн.

Тэрэ Уһан сэрэгэй албанда абтаа һэн. Сэрэгэй һургуулида һурахада тиимэшье бэлэн бэшэ. Теэд өөрынгөө шадал хүсэндэ найдаһан, зоригтой хүн сухаридаггүй. Бухэли һараар далай дээгүүр тамархадаа, нэгэшье ядадаггүй һэн. Тингэхэдэ хамта алба хэдэг нүхэдынь хүхюун омогоор:

— Игорь, Сибириин ёһотойл эрэ байнаш даа, — гэжэ магтаха.

Уһан сэрэгэй училищида хүбүүнэй һурахаар ошохо гэжэ байтарнь, харата дайсад Эхэ орондомнай добтолон ороо. Уһан сэрэгшэ Игорь Иванов түрүүшын үдэрһөө фашис нохосуудтай тулалдажа захалаа. Уданшьегүй бүлэг уһан сэрэгшэдые ябаган сэрэгшэдтэ туһалхыень эльгээгээ. Тэдэнэй тоодо Игорь Сергеевич оролсоо һэн.

..Украинын Красный Рог һуурин шадар шанга тулалдаан болобо. Немец фашистнар гвардиин старшина Игорь Ивановой сэрэгшэдые хүреэлжэ үрдибэд. Нилээд үни саг соо шанга тулалдаан үргэлжэлөө, Уданшьегүй сэрэгшэдэй һомон барагдажа, хэдэхэн гранататай үлэбэд. Яахаб! Фашистнарай һабарта орохонь ямар муухай юм гээшэб! Гвардиин старшина Иванов траншей сооһоо һүрэн гаража:

— Сэрэгшэд, урагшаа! — гэжэ хашхараад немецүүдэй урдаһаа харайшаба. Командирайнгаа жэшээгээр булта сэрэгшэд немец фашистнарай хороһон газар руу сүмэрэн оробод. Дайсад манай сэрэгшэдэй түрилтые тэсэнгүй сухарижа захалбад. Игорь Ивановой сэрэгшэд «хүрин тахалтаниие» өөрынь лэ буугаар хюдажа мэдээ. Энэ баатаршалгыень Совет правительство үндэрөөр сэгнэжэ, Игорь Сергеевич Ивановто Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгоо һэн.

И. С. Иванов Варшава хото хүрэтэр дайсадые намналсаа. Тэндэһээ Ленинградай сэрэгэй училищида эльгээгдэбэ. Тэрэ 1948 онһоо хойшо Балтиин Уһан сэрэгэй Улаан тугта флодто алба хэнэ. Мүнөө Игорь Сергеевичтэ Уһан сэрэгэй 2 рангын капитанай нэрэ зэргэ олгогдонхой.

И. С. Иванов һаяшаг Буряад оронойнгоо ажалшадта айлшаар ерээ. Эгээл түрүүлэн Улаан-Үдэ хотын 2-хи дунда һургуулиин һурагшадтай уулзаба. Удаань Железнодорожно техникумдэ ошоһон байна. Мүн завод, фабрикануудай хүдэлмэришэдтэй уулзажа, уһан сэрэгшэдэй мүнөөнэй ажабайдал, һургуули, бэлэдхэл тухай хөөрэбэ. Тиихэдэ үшөө Кабанскын, Загарайн, Улаан-Үдын аймагуудай ажалшадтай уулзажа, һонирхолтой лекцинүүдые уншаһан, алба хэрэг тухайгаа хөөрэһэн байна.

...Нютагаймнай баатар хүбүүн албаяа үргэлжэлүүлхээ мордобо. Тэрэниие үдэшэгшэд иимэ үгэнүүдые хэлээ һэн.

— Баяртай, герой! Улаан-Үдэеэ бү марта! Ходо ерэжэ байгаарай!

Ф. МАЛАКШИНОВА.

Мария Нимаевна Сампиловагай Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ институт дүүргээд, Гильбэрэй дунда һургуулида хүдэлжэ эхилһэнһээнь хойшо хори гаран жэл үнгэрөө. Мария Нимаевна биологи, хими заадаг юм. Энэ үе соо тэрэ һайнаар түхеэрэгдэһэн химиин кабинет, лаборатори байгуулаа. Һургуулидань химиин кружок хүдэлдэг. Һурагшадта энэрхы дулаанаар, эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг дээрэһээ тэрэ үхибүүдтэ хүндэтэй болонхой. Һурагшадынь бултадаа һайнаар һурадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мария Нимаевна Сампилова хэшээл үнгэргэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

АЙЛ БУРИДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ

ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ЗАХИНА

Яруунын аймагай Үльдэргэ нютагта ерэхэ 1972 оной хэблэл захилга эдэбхитэйгээр ябуулагдажа байна. Энэ үедэ «Буряад үнэн» —90, «Байгал» журнал—45, аймагай «Улаан туяа» газетэ—152 хэһэг захигдаад байха юм. Газетэ, журнал тараалга үргэлжэлһөөр. Эндэ түбэй болон республикын хэблэл нёдондо жэлэйхиһээ олоор захигдаба.

Хэлхеэ холбооной нютагай отделениин начальник А. И. Иванова хэблэл захилгые зүбөөр эмхидхэжэ шадаһан байна.

Ц. НОМТОЕВ.

• • •

ХЯАГТЫН аймагай Алтай нютагайхид «Буряад үнэн» газетэ эмхитэйгээр захижа байна. Эндэхи 8 жэлэй һургуулиин багшанар, соёлой хүдэлмэрилэгшэд буряад хэлэн дээрэ түрүүшын большевик хэблэлэй байгуулагдажа эхилһээр 50 жэлэй ойн гүйсэжэ байһан тухай хөөрэлдэбэ. Энэ алдарта ойтой дашарамдуулан, «Буряад үнэн» газетын түүхэ тухай нютагайнгаа ажалшадай, һургуулиин хүүгэдэй, түрэлхидэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, 1972 оной газетэ захилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гэжэ шиидэбэ.

Манай корр.

ТҮРҮҮ АРГАНУУД—АМЖАЛТЫН ТҮЛХЮУР

Кабанскын аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө оролдожо байнхай.

Хүдөөгэй ажалшадые хэрэгтэй эд бараагаарнь, эдеэ хоолоорнь хүсэд дүүрэнээр хангахын, али бүхы эрилтэнүүдыень бэелүүлхын түлөө тэдэ ажал хүдэлмэридөө түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэдэг. Наймаалагшагүй магазинууд олошоронхой, үлгөөтэй ба табяатай байһан эд бараан болон эдеэ хоолые үзэхэ арга хүн зондо олгогдонхой. Мүнөө үедэ аймаг дотор 6 магазин ба элдэб магазинуудай 16 таһаг наймаалагшагүйгөөр хүдэлжэ, 5 мянга шахуу хүнэй эрилтэ хангажа үрдеэд байдаг.

Наймаалагшагүй магазинуудта орожо ерэхэдэтнай хэрэгтэй юумэнтнай бэлэн табяатай байха, шэгнүүлжэ гү, али ээлжээ хүлеэжэ зогсохо юумэн үгы. Харин тэндэ хүдэлжэ байһан хүнүүд асуудалнуудта харюусаад, зохихо зүбшэл үгөөдхинэ. Тиимэһээ тус магазинуудта хүнүүдшье ябасатай, квартал, һара бүриингөө түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргээд лэ байдаг. Энээниие Кабанск тосхоной наймаалагшагүй магазинай (даагшань П. Л. Тимофеева) коллектив һара бүриингөө түсэбые, пай суглуулгааа 103—106 процент дүүргэдэг. Тиихэдэ эндэхи гастрономдо (даагшань нүхэр Капустина) 1971 оной эхеэр худалдаа наймаанай хүдэлмэриин түрүү арга дүршэлнүүд нэбтэрүүлэгдэһэн юм. Плангаяа элдэб техническэ оньһожоруулгануудай хэгдэһэнэй ашаар эдеэ хоол гутахаяа болиһон, түргэн худалдаха арга олдоһон байна. Тиигэжэ олон хүн энэ магазинда ябадаг.

Аймаг дотор иимэ түрүү коллективүүд олон юм. Элдэб түхэлэй магазинуудые даагшад нүхэд Абросимова, Дьяченко, Воронина, Суханова болон бусад дээдэ мэргэжэлэй наймаашад ажал хүдэлмэреэ саг үргэлжэ һайжаруулхын, хүн зоной улам ургажа байһан эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангахын түлөө эмхидхэлэй зохихо хүдэлмэринүүдые ябуулдаг. Жэшээнь, наймаалагшадай мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаар тусгаар курс, һуралсалнууд эмхидхэгдэдэг, семинарнууд үнгэргэгдэдэг. Л. И. Брежнев КПСС-эй XXIV съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд гээшэ хүн зоной сэдьхэлэй баяр, урма зориг бадаруулалсаха талаар ехэ юумэ хэхэ аргатай гээшэ, тэдэ гансахан наймаа хэдэг бэшэ, харин хүн зонтой хүдэлдэг хүнүүд гээшэбди гэжэ мартахагүй ёһотой гээ һэн. Энэ тон зүб хэлэгдэһэн байнал даа. Энэл хараа шугамда адляар Кабанскын аймагай наймаалагшад магазиндань ерэдэг хүн зондо хандадаг, зохидоор хөөрэлдэдэг, асуудалнуудтань харюусадаг, ойлгууламжа үгэдэг байна.

Гараха жэлэй эхеэр аймаг дотор наймаалагшагүй үшөө 6 магазин нээгдэжэ, 20 магазинда наймаалагшагүй таһагууд хүдэлдэг болохо юм. Гадна 6 шэнэ магазинай гэрнүүд хүн зоной олоороо суглардаг, ябасатай газарнуудта бодхоогдоно. Энэ гансахан наймаа ехээр хэхэ гэһэн удхатай бэшэ, харин хүн зоной магазинда сүлөө сагаа хаяхагүйн тула хэгдэнэ гээшэ. Ажалһаа гэртээ ошолгондоо хүнүүд хэдэн магазинда ороод гараха аргатай байха ёһотой бшуу.

Кабанскын аймпотребсоюз 9 һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Аймаг дотор түсэбһөө гадуур 293 мянган түхэригэй эд бараан, эдеэ хоол наймаалагдаа.

Кабанскын наймаалагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Ажалай түрүү коллективүүд гээгдэжэ ябаһан нүхэдтөө туһалдаг байна. «Манай коллективэй, минии өөрымни ажал урагшатай байг — бэшэн яагшаб» гэһэн ахирхан бодол оройдоо гарадаггүй. Жэшээнь, Кабанск тосхоной универмагай хоёрдохи дабхарай хубсаһа худалдадаг таһагайхид ажалдаа диилдэдэг, хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ бирадаггүй байгаа. Энээниие мэдэхэдээ, универмагай түрүү хүдэлмэрилэгшэд Т. Тараканова, Л. Арсентьева, Н. Пономарчук сэгшэд тэдээндэ ерэжэ туһалдаг, заажа үгэдэг болоо һэн. Тиигэһэнэй ашаар октябрь һарын дүн гаргалган болоходонь түсэбөө дүүргээгүй наймаалагша энэ магазинда байгаагүй.

Кабанскын аймпотребсоюзай ажал хүдэлмэри, түрүү дүй дүршэл ба оролдолго тухай хөөрэхөөр жэшээнүүд олон ааб даа. Тэдэнь булта коммунизм байгуулжа ябаа мүнөө үеын совет хүнүүдэй үдэр бүриин али бүхы эрилтэнүүдые хангаха гэһэн арюун һайхан удхатай. Эдэнь саашадаашье урагшатайгаар бэелжэ байха бэзэ.

А. КОНОПЕЛЬКО,
Буркоопсоюзай эмхидхэлэй таһагые даагшын орлогшо.

РИИН ХОЁРДОХИ ҺУРГУУЛИДА

риин хоёрдохи дунда уули 1965 ондо бии болоһон. Түрүүн найман й байһан юм. Үнгэрһэн үүд соо түрэ засагайн- аша туһаар һургуулиин ериальна бааза нилээд һайжаруулагдаһан аа. Тиигэжэ тэрэ һур- и дунда болгогдоһон. имэ болохолоороо һур- иин багшанарай урда шье ехэ зорилго табиг- бшуу. Юуб гэхэдэ, му- үедэ арадай ажахыда а эрдэмтэй хүдэлмэри- эдые бэлдэжэ гаргаха лтэ дунда һургуулинуу- урда табигдадаг болон-

Түрэл партиингаа, Эхэ ойнгоо этигэл найдаба- е харюулха гэжэ бидэ алаараа оролдонобди. ээ һуралсалай түрүү- жэлдэ бүхы һурагша- 83 процентнь һайн һу- байһан һаа, мүнөө 96 ентдэ хүргэгдөө,—гэжэ уулиин директор Вла- р Александрович Сте- хөөрэнэ. Иимэ ехэ ам- та бүхы багшанарай долгын ашаар түйлаг- Жэшээнь, эхин классай а Анна Герасимовна акова хорёод жэлдэ хү- э байна.

ин классай багшанар П. Даржаева, ахамад суудта хүдэлдэг К. А. ырская, Н. А. Дадуева, П. Морозова болон бу- һайнаар ном заадаг гэ- суурханхай.

Г. ХАГОЕВ.

Социалис оронуудаар

Берлинэй шэнэ түб

Дүрбэн жэлэй саада тээ оронойнгоо ниислэлэй түбые шэнээр бариха тухай шиидхэбэриие СЕПГ-гэй V съезд баталан абаа һэн. Тэрэ гэһээр Александер-плац шадарай 800 гектар талмай дээрэ асари ехэ хэмжээнэй хубилалтанууд болоо. 365 метр үндэртэй телевизионно шэнэ баханын оройдохи үзэсхэлэнгэй талмай дээрэһээ эдэ хубилалтануудые илангаяа элеэр хаража болоно. Тэндэнь хүдэлдэг ресторан нэгэ часай туршада голоо тойрон эрьелдэдэг юм. Юрэдөөл, хаража ханалгүй даа...

Тээ тэрэ 39 дабхартай «Штадт Берлин», гэжэ гостиница байна, хажуудань — «Центрун—шэнэ универмаг. Долоон метр үндэртэй шэмэглэл-фрескээр бүһэлэгдэһэн 12 дабхартай «Багшанарай байшан» анхархат. Сайбар сагаан алюмини дээбэритэй «Конгресс-холле» гэжэ ордон абаһаар нюдэндэ обёорогдохо.

Шэнэ кварталнуудые гайхалтай түргөөр бодхоожо байгаа Берлинэй ажалшад түрэл хотынгоо түүхэтэ шэнжые, архитектурна памятнигуудые хуушаарнь үлөөнэ. Жэшээ болгон ниислэлэй гол үйлсэ Унтер-ден-Линдениие дурдая. Эндэ элдэб түүхэтэ эпохонуудай түхэл тэмдэг хуушан зангаарнь орхигдонхой. Гумбольдтын нэрэмжэтэ университет, Немецкэ гүрэнэй библиотекэ, 200 жэлэй саана баригдаһан Кафедральна собор, бүри урданай Гүрэнэй оперын байшангууд һэргээн шэнэлэгдэнхэй.

Ниислэлэйнгээ гансашье газаа түхэлые гоёоно бэшэ, харин ГДР-эй засагаархид хүн зондонь онсо анхарал хандуулна. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада эндэ 25 мянга шахуу шэнэ байра ашаглалгада үгтөө. 19 6 онһоо хойшо хүүгэдэй 100 саад, 30 шэнэ һургуули баригдаа.

В. ГЛУХОВ.

Берлин.

Түмэр зам электрижүүлэгдэнэ

Софи — Бургас гэһэн түмэр замай линиие электрижүүлхэ хүдэлмэри дүүрэхэ болоод байна. Хабсаргагшадай бригаданууд шэжэмтэ баханануудые Чумерна-Бургас гэжэ ороной баруун хубиин участок дээрэ бодхоожо эхилээ. Энэ участогай ашаглалгада үгтэхэдэ, Софиһаа Хара далай ошоһон эгээн богони зам сүмөөрөө электрын элшэ хүсэндэ шэлжүүлэгдэхэ юм.

Ерэхэ жэлдэ Карнобат Варна хоёрой хоорондохи түмэр зам электрижүүлгэ эхилхэ. Зургаадахи табан жэлэй хугасаа соо бүхыдөө 722 километр утатай түмэр зам Болгарида электрижүүлэгдэхээр түсэблэгдэнхэй.

Түмэр замай хүдэлмэриие шанаржуулха оньһожоруулха зорилгоор үшөө олон хэмжээ ябуулгануудые Болгариин инженернүүд хараалана хай. Булад харгы замдаа шэнэ дизельнэ локомотивууд, электровозууд гараха юм. Автомат оньһон түхеэрэлгэнүүд эндэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ. Эдэ бүгэдын ашаар 1975 он хүрэтэр түмэр замай транспортын ашаалалгын хэмжээн 90—95 процентээр ургаха байна.

В. ДМИТРИЕВ.

Софи.

Аяншалга айхабтараар үргэдэнэ

Байгша оной найма һарын туршада 4 хахад миллион хариин оронуудай туристнууд Венгри ерэжэ аяншалаа. Энэнь урда жэлнүүдэйхиһээ жэшээгүй олон болоно. Гансал июль, август һаранууд соо орон дотор гурба миллион хариин туристнууд аяншалһан байна. ВНР-эй Түбэй статистическэ управлениин мэдээсэһэнэй ёһоор, илангаяа ЧССР болон Советскэ Союзһаа олон айлшад ерэжэ, Венгритэй танилсаа.

Туристнууд эхэнхи ушарта үзэсхэлэн гоё Балатон нуур ошожо харадаг, тэндэхи алтан шара элһэтэй суута пляжнууд дээрэнь наранда бэеэ шаруулан хэбтэхэ дуратай юм. Венгриин ниислэл Будапешт хототой танилсахаһаа арсаха хүниие олохогүйт. Эндэхи үйлсэнүүд сэбэр агаарта эмхидхэгдэһэн музейнүүд шэнги юм. Ниислэлэй талмай, бульвар бүхэндэ ороной түүхэтэй таһаршагүй холбоотой хүшөөнүүдые хаража болоно. Дэлхэй дээрэхи эгээн хуушанай метро олоной анхарал татадаг. Национальна музей соонь ороходоо, Тициан, Ботичелли, Рафаэль, Гойя, Сезанн, Ренуар, Ван-Гог, Пикассо мэтэ уран зураашадай бүтээлнүүдые һонирхон харадаг.

Г. ПОЛЕГАЕВ.

Будапешт.

Хонидой бэлшээри байһан газарта...

Хоёр фото-зураг анхарнабди. Нэгэн дээрэнь — мантан томо доменно пеэшэн, нүгөөдэ дээрэнь — хооһон тала, хонид... Үнэхөөрөөшье 1964 ондо Смедерево хотоһоо оройдоол зургаан моденой газарта хонид бэлшэжэ ябаһан юм. Мүнөө эгээл тэндэнь Югославиин шэнэ металлургическа комбинадай корпусууд бодонхой.

— «Смедерево» комбинадай проектые Ленинградай «Гипромез» институдай инженернүүд зохёогоо юм, — гэжэ тэрэнэй генеральна директор М .Чеперкович хөөрэнэ. — Хара металлнуудай үйлэдбэриин технологиин һүүлэй түйлалтануудые хараадаа абан зохёогоо гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала. Жэлдээ нэгэ миллион тонно булад үйлэдбэрилхэ арга боломжотойгоор түрүүн түсэблөө бэлэйбди. Зүгөөр комбинадые барилгын үедэ тэрэниие үргэдхэхэ, тиин 1,5 миллион тонно булад жэлдээ шудхан гаргаха арга боломжотой гэжэ тодорхойлообди.

Барилгын талмай дээгүүр ябахадаа, югослав инженернүүдтэй хөөрэлдөөбди. Тэдэнэр барандаа шахуу ород хэлэ мэдэхэ байшаба. Шэнэ домнын ахамад директор Девечерский өөр тухайгаа ородоор хөөрэнэ. Оройдоол дүшэ наһатай энэ инженер бусадайнгаа дунда ганса тушаалаараашье бэшэ, мүн наһаараа аха захань юм. Юуб гэхэдэ, эндэ гол түлэб гуша хүрөөгүй залуушуул ажалладаг байба. Ород хэлэндэ бэрхэ ушарыньшье өөрын шухала удхатай. Зуу гаран югослав мэргэжэлтэд Ново-Липецк, Жданов, Череповец, Новокузнецк хотонуудта үйлэдбэриин оньһотой танилсаһан байгаа бшуу.

Тобшолон хэлэхэдэ, Югославиин хара металлургиин энэ шэнэ предприятиин мүндэлэлгэдэ. совет инженер, технигүүдэй габьяа онсо ехэ юм.

В. ТЕРЕХОВ.

Белград

Польшын шэнэ вертолёдууд

Вертолёдуудые үйлэдбэрилэн гаргалгаар СССР, Англи, Францин удаа Польшо Европо соогоо дүрбэдэхи һуури эзэлдэг юм. Мүнөө республикын промышленность дүрбэн шэнэ түхэлэй — ашаа зөөхэ, һуралсалай, санитарна ба хүдөө ажахын хэрэглэмжын — вертолёдуудые бүтээжэ эхилээ. Хүдөө ажахын хэрэглэмжын машинануудай 85 процентнь бусад социалис оронуудта эльгээгдэхэ байна. Социалис хамжалгын комплексно программын ёһоор иимэрхүү түхэлэй вертолет үйлэдбэрилгэ Польшодо нэбтэрүүлэгдээ бшуу.

Һаяхана Польшын конструкторнууд онсо өөрэ шэнжэ шанартай вертолет зохёогоо гэжэ газетэнүүд мэдээсээ. Алдарай тон орёо байдалда һаатангүй ниидэхэ эдэ машинанууд тусхай прибор, түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай.

В. МИРОШНИЧЕНКО.

Варшава.

Жаран наһанай жаргал

...Улаан-Үдэ хотын республиканска библиотекын байшан соо хүн зон олоороо сугларанхай. Энэмнай юун болооб гэхэдэ, Буряадай уран зохёолшо Ц-Д. Дондоковагай 60 наһанай ойе тэмдэглэлгын баярай суглаан эндэ эхилхэнь ха юм.

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин харюусалгата секретарь И. К. Калашников баярай суглаае нээбэ. Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Г. О. Туденов поэтессын ажабайдал, зохёохы ажал ябуулга тухай элидхэл хэбэ.

Һүүлээрнь Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. С. Семенов поэтесса Ц-Д. Дондоковае «Хүндэлэлэй Тэмдэг» гэһэн орденоор шагнаһан тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншажа, ордениие уран шүлэгшын энгэртэ зүүбэ.

60 наһанайнь ойтой, үндэр шагналда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын соёл культурын, партийна, советскэ, гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, дээдэ һургуулинууд, литературна нэгэдэлнүүдэй зүгһөө амаршалгын адресууд поэтессэдэ барюулагдаба.

МАНАЙ КОРР.

Шэнэ больница

«Татарский Ключ» карьерэй хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг тосхон жэлһээ жэл бүри шэг шарайгаа хубилгана. Үргэн үйлсэнүүдтэнь байрын шэнэ гэрнүүд, садяслиин, һургуулиин байшангууд баригдана.

Буряадай барилгын управлениин 136-дахи нүүдэл колоннын барилгашад үбшэнтэниие эмшэлхэ больница барижа дүүргээд, һаяшаг ашаглалгада тушааба. Эндэ 50 хүн аргалуулха юм. Эмшэлгэдэ хэрэгтэй элдэб приборнууд тодхогдонхой.

Хэрбээ урдань «Татарский Ключ» карьерэй хүдэлмэришэд аргалуулхаяа аяар Загарай тосхон ерэдэг һаа, мүнөө өөһэдынгөө больницада хэрэгтэй туһаламжа абадаг болобо.

Л. ВИЛЬМОВА.

Уласхоорондын шэнжэлэл

США-да стачечна тэмсэл үргэдэнэ

Холбоото Штадуудта олониитын хабаадалгатай забастовко ба стачканууд үргэдэжэ байна. 44 хоног үргэлжэлһэн нүүрһэ малтагшадай Бүхэнациональна забастовкын дүүрээдүй байхада, Филадельфи ба Балтимор хотонуудай докернуудай стачечна тэмсэл эхилбэ гэжэ газетэнүүд мэдээсэбэ. Бүри һая түмэр харгын хүдэлмэрилэгшэд буһалгаагаа дүүргээ һэн. Мүнөө металлистнууд, барилгашад, оёдолшод тэмсэлээ эхилбэ. Августын 15-һаа сентябриин 20 хүрэтэрхи саг болзор соо орон дотор болоһон 500 гаран забастовконуудта 300 мянга шахуу хүн зон хабаадаа. «Дайн байлдаае болюулагты, салин хүлһыемнай түлэгты!», «Хүн бүхэндэ ажал олгогты!» гэһэн хандалганууд буһалгаа хэгшэдэй барижа ябаһан транспарантнууд дээрэ бэшээтэй байгаа.

США-да һүжэрһэн иимэ үргэн хэмжээнэй ангиин тэмсэл хадаа гүн үндэһэтэй. Энэ хадаа американ монополинуудай ажалша зондо зүрюугээр хэжэ байгаа ябуулгануудта сэхэ харюу болоно. Долларой байдалай муудаһантай дашарамдуулан, Сагаан байшангай байгша оной август соо соносхоһон экономическа «онсо» байдалай программада харюу болоно бшуу.

Эдэ онсо хэмжээ ябуулгануудай үндэһөөр США-гай правительство 90 үдэрэй туршада ажалшадай салин хүлһэ түлэлгые хойшолуулха гэһэн шиидхэбэри абаа һэн. Тус хэмжээ ябуулганууд олон миллион ажалшадай байдалда хүндэ хүшэр даралта ушаруулаа. Саашаа юун болохо гээшэб гэһэн хуулита асуудал Америкын ажалша зон табиха баатай болоо. Энэ асуудалдаа харюуе октябриин тэн багаар президент Никсонэй соносхоһон экономическа политикын «хоёрдохи шата» тухай хэмжээнүүд соо олоо бшуу. Саашадаашье салин хүлһые саг соонь түлэлгэ хойшолуулагдажа байха гэжэ шэнэ программа соо тодорхойлогдоно. Энэ программа хадаа «баян зониие бүри баян болгохо, үгытэй зониие бүри үгырүүлхэ» гэһэн зорилготой гэжэ автомобильна ба авиационно промышленностиин хүдэлмэришэдэй нэгэдэмэл профсоюзай түрүүлэгшэ Л. Рудкок тон зүб тэмдэглэһэн байна.

США-дахи эрхэ байдал эгээл иимэ. Юуб гэхэдэ, ороной хүтэлбэрилхы засагаархидай зохёоһон «онсо» хэмжээ ябуулганууд имагтал промышленна корпорацинуудай аша туһада зорюулагданхай. Салин хүлһэ түлэлгые хойшолуулга хадаа тиимэ корпорацинуудай олзо доходуудые эрид дээшэлүүлхэ байна бшуу. Американ экономистнуудай тооложо гаргаһанай ёһоор, эдэ хэмжээ ябуулганууднаа уламжалан, американ корпорацинууд 70 миллиард доллар нэмэлтэ олзо доход оруулха байна. Эдэ «онсо» хэмжээ ябуулганууд хүдэлмэригүйдэлгые түргэдхэхэ, налог татабаринуудай хэмжээс ехэ болгохо, юумэнэй үнэ сэнгые хүндэрүүлхэ. Мүнөө США-да хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 5 миллионһоо дээшэ болонхой. Американ засагаархидай толилһон мэдээнүүдэй ёһоор, ороной 25,5 миллион хүн зон гэхэ гү, али США-гай бүхы хүн зоной 13 процентнь үгытэй ядуу байдалда ажаһуна.

США-гай зонхилхы бүлэгүүдэй ябуулжа байгаа политикые «американ хүдэлмэришэдтэ эсэргүү дайн». гэжэ Кливленд хотын профсоюзна эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд тодорхойлһон байна. Дайн лэ хадаа дайнай шэнжэтэй байдаг шуу. Энэ ойлгосые үндэһэлэн, правительствын дэмжэлгэдэ түшэглэн, американ монополинуудай хэжэ байгаа хэмжээ ябуулгануудта США-гай ажалша хүн зон забастовочно тэмсэлээр харюусана.

Инди ба Пакистанай хилэ дээрэхи байдал шахардуу зандаа

Индо-пакистанай хилэ дээрэхи байдал шахардуу зандаа гэжэ тэндэһээ абтаһан мэдээсэлнүүд гэршэлнэ. Пакистанай сэрэгүүд Индиин һууринуудые ехэ буугаар буудана, зарим ушарта зэбсэгтэ подразделенинүүд Индиин хилые дабажа, добтолго хэнэ. Иимэ эрхэ байдалда Индиин талын харюугай хэмжээнүүдые абадагынь гайхалгүй. Индиин талаһаа энэ бүхы хэрэгүүдтэнь тэсэбэритэйгээр хандадаг ушарые хариин хэблэлэй органууд онсолон тэмдэглэнэ.

Индо-пакистанай хилэ дээрэ тохёолдоһон шахардуу байдалай шалтагаан хадаа Зүүн Пакистанһаа хашагдан тэрьелэгшэд тухай асуудал гэжэ баранда мэдээжэ. Юуб гэхэдэ, Пакистанай сэрэгэй засагаархид эндэ мүрдэлгэ, хашалгын тэсэшэгүй байдал тохёолдуулаа бшуу. 1970 оной декабрь соо болоһон һунгалтанууд дээрэ илалта туйлаһан арадай лигэ гэжэ партиин удамарша Муджибур Рахман гэгшын тала баригшад илангаяа ехээр мүрдүүлэн хашуулна. Энэ парти Зүүн Пакистанай арад зондо автономи ба үргэн демократическа эрхэнүүдые олгохын түлөө тэмсэдэг юм.

Шуһата хашалга мүрдэлгэнүүдһээ уламжалан, Зүүн Пакистанай 10 миллион шахуу хүн зон Эхэ ороноо орхижо, хүршэ Энэдхэгэй газар нютагуудта хорохо баатай болоо. Эдэ хүн зоной хүндэ эрхэ байдалые һайжаруулха зорилготойгоор Индиин засагаархид бүхы арга боломжоёо хэрэглэнэ. Гэбэшье эдэ олон хашагдан тэрьелэгшэдые оронойнгоо газар нютагуудта байлгаха гээшэ Энэдхэг ороной экономикодо түгшүүрилтэ байдал тохёолдуулна бшуу. Энэ хэрэгтэ манай орон 3 миллион доллар үдэр бүри гаргашалха баатай болоно гэжэ Индиин президент Гири һаяхана мэдүүлээ. Ороной экономическа хүгжэлтын ба шухаг асуудалнуудые шиидхэлгэдэ гаргашалагдаха мүнгэ зөөри энэ хэрэгтэ ошохо болоно бшуу.

Пакистанай сэрэгүүдэй хилэ шадар хэжэ байгаа хорото аашанууд, Энэдхэг орондо эсэргүү Пакистанда ябуулагдажа байгаа шовинис ёһоной кампани ба хашагдан тэрьелэгшэдэй Индиин хилые дабажа гаралгын үргэлжэлжэ байһан ушар Индо-пакистанай харилсаануудые шахардуу болгоно бшуу. «Энэдхэг орон дайн байлдаа хэхэ ямаршье хүсэлгүй» гэжэ Европын табан ороноор ба США-да албанай хэрэгээр айлшалха зуураа Индиин премьер-министр Индира Ганди мэдүүлээ. Мүн лэ энээн тухай ООН-ой Генеральна секретарь У Танда эльгээһэн бэшэг соогоо онсолон тэмдэглээ.

Индостанай хахад арал дээрэ тохёолдоһон шахардуу байдалые һуларуулга хадаа гол түлэб Пакистанай талын үүсхэлһээ дулдыдана бшуу. Зүүн Пакистанай асуудалые политическэ талаһаань гуримшуулха зорилготой ямаршье эдэбхи үүсхэлые Индиин тала дэмжэхэ гэжэ энэ ороной премьер-министр нэгэтэ бэшэ онсолон тэмдэглэдэг байгаа. Зүгөөр энэ асуудалые политическэ талаарнь гуримшуулга хадаа Зүүн Пакистанай хүн зоной һанал хүсэлтэй тааралдаха ёһотой гэжэ Индира Ганди заадаг юм.

В. ХАРЬКОВ, Ю. КОРНИЛОВ. (ТАСС).

Спорт — Спорт — Спорт

★ ФУТБОЛ. Манай ороной клубуудай команданууд мүнөө хилын саадахи оронуудай футболистнуудтай нүхэр ёһоной уулзалга үнгэргэжэ байнхай. Ворошиловградай «Заря» команда Бирмын командые шүүһэнэй удаа, Непал—ороной чемпион «Аннапурна» командатай наадаһан байна. Эндэ «Заря» команда 4:1 тоотойгоор шүүжэ гараба.

Дамаскда, Сириин сэрэгэй суглуулагдамал командын футболистнуудтай наадаһан «Арарат» команда уулзалгаяа 0:0 тоотойгоор түгэсхөөд, Ливан хото руу аяншалба.

Ашхабадай «Строитель» команда Афганистанай «Мареф» клубай футболистнуудтай наадахадаа, 3:1 тоотойгоор шүүгээ.

★ ХОККЕЙ: СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөндэ ЦСКА-гай команда түрүүлһэн зандаа. Тэрэ мүнөө нэгэшье командада шүүгдэнгүй, наадажа ябана. Ноябриин 20-ной үдэр «Спартак» командатай наадаһан эдэнэр уулзалгаяа 9:5 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, дүн хамтаданһ 27 очкотой болобо. Хоёрдохи һууриие 25 очкотой болоһон Москвагай «Динамо» команда эзэлнэ.

★ КЛАССИЧЕСКА БАРИЛДААН. Челябинск хотодо лётчик-космонавт, Советскэ Союзай хоёр удаа Герой, СССР-эй спортын габьяата мастер В. Комаровой дурасхаалда зорюулагдаһан мүрысөөн үнгэргэгдэһэн байгаа. Эндэ Барнаулай студент Виктор Михеев эрхим бүхэ байһанаа харуулаа. Тиигэжэ тэрэ мэдээжэ космонавтын дүрэ зураг, медаль болон дипломоор шагнагдаба.

Бүхэшүүл А. Авдеев (Кемерово), В. Чавка (Саратов), В. Ларцев (Ростов), В. Тулупов (Эрхүү), Б. Геркулов (Омск), В. Бакалоч (Фрунзе) болон бусад түрүү һууринуудые эзэлжэ, дурасхаалта шангуудта хүртөө.

Мүрысөөндэ хамтадаа 400 гаран бүхэшүүл хабаадалсаа. Лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой В. Быковский мүрысөөндэ хабаадагшадые халуунаар амаршалһан байна.

САНА. Яхадай АССР-эй зуу гаран спортсменүүд түрүүшынгээ мүрысөө үнгэргэбэ. Республикын физкультура, спортын комитедэй дамжуулгын кубок Ленинскэ бассейнэй соведэй «Водник» бүлгэмэй санашадай команда абаба.

ШАТАР. СССР, Югославиин шатаршадай хоорондо арбан дүрбэдэхеэ үнгэргэгдэһэн заншалта наадан дүүрэбэ. Мүрысөөн 35:19 гэһэн тоотойгоор дүүрээ. Эндэ эрхим һайнаар наадаһан уласхоорондын гроссмейстернүүд Борислав Ивков, Александр Матанович, Виктор Корчной, Леонид Штейн болон бусад тусхай шангуудта хүртөө.

(ТАСС).

Уран зурааша Ирма Юльевна ХУДЯКОВАГАЙ «Саян» гэжэ зураг.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ буулгабари.

Шэнэ кино. Хуушанайм танил Шельменко

Урдань нэгэ танилсаһан хүнтээ саг жэлэй үнгэрһэн хойно дахин уулзахадаа, тэрэ хүмни мүн гээшэ гү, али эндүүрнэ гээшэ гүб гэһэн һэжэгэй түрэлгэ, юрэдөө, гайхалгүй ааб даа, «Ленфильм» студида Андрей Тутышкинай найруулан табиһан «Шельменко-денщик» гэжэ уран һайханай шэнэ фильм хаража һуухадаа, һанаамгай һүбэлгэн, ухаансар өөрэ, буряад арадай Будамшуу шэнги, амжалтын түлөө альбан зан гаргахадаашье, ядахагүй үнөөхи Шельменкэм мүн гээщэ гү, али буруу таниһа гүб гэжэ шэбшээб. Юуб гэхэдэ, украинын суута драматург Г. Квитко-Основьянкын энэ зүжэгые урдань хэды хараһан, хахатараа энеэжэ садаһан байгаа бшууб. Эрхүүгэй хүгжэмтэ комедиин театр соо арбан табан жэлэй саана анха танилсаад, бүри һаяхана — энэ зундаа — Ворошиловградай артистнуудай Улаан-Үдэдэмнай ерээд харуулһан Шельменкэтэй танилсалгаяа бүришье гүнзэгырүүлэй бэлэйб. Мүнөө үшөө нэгэ, сценэ дээрэхиһээ нилээд илгаатай, Шельменко экран дээрэһээ заапайса энеэжэ байба бшуу. Зүгөөр һүүлэй һүүлдэ үнөөхил Шельменкэм мүн гэжэ лаблан таняад, баясаһан золтойб, бага һэжэгшье түрөөб.

Энэ фильм дээрэ тодорхойгоор тогтохынгоо урда үшөө 1840 ондо — аяар зуун гушан жэлэй саана бэшэгдэһэн зохёолой түүхэ халта тодорхойлхо хүсэлэнтэйбди. Юуб гэхэдэ. Гоголиин маяг даган бэшэгдэһэн, украин арадай ухаан бодолой шорон хурса зугаа сценэ бүхэндөө шэнгээһэн энэ комеди үнэхөөрөөшье гайхамшагта зохёол юм. Помещигүүдэй хии хооһон, ямаршье хүсэл, зорилгогүй байдалые наада хараһан, сэхэ сэбэр зоной эрмэлзэлые һайшааһан туладаа В. Г. Белинскиин, Н. А. Некрасовай зүгһөө абаһаар дэмжэгдээ һэн. Тиин бүхы дэлхэйн шахуу театрнуудай сценэ дээгүүр мүнөө болотороо табигдажа, суурхажа үргэлжэлһөөр ябана бшуу. Комедиин бэшэгдэһэн сагһаа хойшо украин арадай хуби заяанда түүхэтэ хубилалтанууд боложо, ажабайдалынь тад ондоо болоо гэжэ мэдээжэ. Тиибэшье һаань, хүхюун зугаата, хүхэ энеэдэтэ, гүн бодолтой, гүймгэ үйлэтэй энэ зүжэг мүнөөшье совет үеын зоной сэдьхэлые хаанажа байһаниинь баһашье өөрын удхатай бэшэ гү?

Тобшохоноор хэлэхэдэ, зүжэгэй гол удханьшье баһал онсо орёо бэшэ юм. Юундэшьеб, эндэ Будамшуу дахяад һанаанда ороодхино. Будамшуугаймнайшье ушаралта ябадалнууд уйгаргүй орёо бэшэ һэмши гү? Дунда гарай помещик Кирила Петрович Шпак (артист В. Дальский), тэрэнэй улаан хэлэтые урдаа оруулдаггүй убсанса Фенна Степановна (артистка З. Федорова), ганса басаган Присенькада (артистка Л. Сенчина), баян бардам, ноён дээгүүр эрые оложо үгэхэ гэжэ һахы һалаг тухашарна. Теэд Присенькань үгытэйшье һаа, үндэр түрэлтэй бэшэшье һаа, үнэн сэдьхэлтэй капитан Скворцовтой (артист И. Озеров), үнихэнэй һэшхэлтэй болошонхой. Эдэ дурлалсаһан хоёр яажа ниилэхэ ушартайб? Хажуугаар хүршэ Опецковскитан зээ хүбүүн Лопуцковскидаа (артист Ю. Медведев), баһал баян айлай, ноён гарай басага һамган болохо зорилготой бэдэрэнхэй аад, Шпактанаар саана наана гэлсэжэ, хушуу холбожо эхилнэ бшуу. Эгээл эдэ хэрэгүүдэй бүхы жолоое элэг наадаша, эсэхэ сусахые мэдэхэгүй Шельменкэмнай баришанхай гаража ерэнэ ха юм. Тиимэһээл үнэн дээрээ зүжэгэйшье, мүнөө фильмыншье гол герой Шельменкэл боложо тодорно бшуу. Һүүлэй һүүлдэ һүбэлгэн денщик һанаһандаа хүрэжэ, һарбайһандаа хүрэжэ һалана. Капитан Скворцов хайрата Присенька хоёрынь халуун дураяа, харгы замаа ниилүүлжэ, хамтаралгын романс дуулана.

Иигээд лэ фильм дүүрэнэ. Зүжэгшье инаг дуранай илалтаар түгэсэдэг һэн.

Теэд артист Михаил Пуговкин ёһотой урданайм танил Шельменкые, тэрэнэй орёошье, тухашарал, түгшүүрилтэйшье ролиие хэр зэргэ гүйсэдхөө гээшэб? Юуб гэхэдэ, энээнһээ фильмын гол амжалта дулдыдана бшуу. Богонёор хэлэхэдэ, яһалал бараг гүйсэдхөө. Гэбэшье тэрэнэй Шельменко нэгэ бага хүжүүн хүндэ зантай аад, ёһотой украин элэг наадаша, шогшо хүнэй образ гүйсэд боложо шадаагүйнь харамтай. Зарим сценэнүүдтэ, жэшээлхэдэ, Шпагые абиртуулга, ёһотойл комедиин актер байтараа, заримдаа аяг аашыень бүдүүлиг шэнжэтэй болгожорхихоёо һанана.

Фильмын юрэнхы дутуу дундануудта хэтэрмэ олоор оруулагдаһан дуунууд хабаатай. Үйлын хүгжэлтэдэ бага хабаатай элдэб романс, дуэдүүд хуушанайм танил Шельменкын образые, сэхыень хэлэхэдэ, бүрүүлтүүлжэрхинэ. Жэшээлхэдэ, Опецковскитанай басаган Эвжениин «Хадамда гарадаг һаа, хамаагүй хэндэшье һаань, хадамда гарадаг һаа» гэхэ мэтэ романснууд фильмдэ хабаагүй шахуугаар соностоно. Бүхы юумэн хэм хэмжүүртэй байхадаа һайн бшуу. Тинхэдэнь мүнөө гол һайшаалта герой болохо капитан Скворцовой образ эдэ мэтэ үйлэнүүдээр түригдэһөөр түригдэжэ, һүүлэй һүүлдэ ямаршье онсо өөрсэ шэнжэеэ алдажархина. Теэд комедийнэ образдо юун гол үүргэ хэрэгтэй юм гэжэ һөөргэдэхэ зон олдожо магад. Зүб даа, комеди энэ гү, али тэрэ хүниие, үйлэ хэрэгүүдые наада хараха гэһэн гол зорилготой гээшэ ааб даа. Тэрэнь лэ яһала фильм соо туйлагдана гэжэ арсашагүй баталхада болоно. Хэды тиибэшье һаань, хүсэд дүүрэн зураглагдаһан шэнжэтэй, хуби заяатай, тодо шэглэлтэй образгүй ямар уран һайханай бүтээл байжа болохо юм.

Тиимэһээл хуушанайнгаа танил Шельменкые, тэрээнтэй суг үйлэ хэрэгүүдтэнь хабаададаг нюурнуудые түрүүшэгээр мүн гээшэ гү, али бэшэ гээщэ гү гэжэ һэжэглээ бшууб. Тэрэл һэжэгээ энэ тайлбарилбаб.

Фильмын эхинэй титрнуудта «Г. Квитко-Основьяненкын комедиин аялгаар» гэжэ фильм буулгагшад дэмы бэшээгүй ёһотой. Тиимэ хадань гол зүжэгһөө хадууралтануудыень, өөһэдын «нэмэринүүдые» ехэ голхорон голонгүй, буруушаангүй хүлеэн абанабди.

...Һүүлэй үедэ хүгжэмтэ, бэшэшье кинокомединүүдэй экран дээрэһээ адхаржа эхилһыень эндэ дурдангүй аргагүй. «Арбан хоёр стул» гэжэ комеди республикымнай экранууд дээрэ гаруутай байна. Эдэ бүгэдэ һайн тэмдэг гэжэ тоолоошье һаа, шүүмжэлхы хараа бодолтойгоор угтахыемнай хэншье хориногүй. Тиимэһээл хуушанайнгаа танил Шельменкэтэй арай шамай гэжэ бэе бэеэ танилсаһан ушараа эндэ бэшэбэбди.

Амжалтатай ябыш даа, Шельменко!

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

Европодохи амгалан байдалай түлөө

ЛОНДОН. (ТАСС). Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангалгын асуудалнуудаар бүхэевропын зүблөө дары зарлахын түлөө хүдэлөөн Англида улам үргэн дэлисэтэй болоно байнхай. Тиимэ зүблөө зарлаха гэдэг Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай үүсхэл политическэ ажал ябуулагшадай, профсоюзуудай, политическэ партинуудай ба ниитын эмхинүүдэй дунда улам ехээр дэмжэгдэдэг болоно байна. Эндэ бэлэдхэлэй комитет эмхидхэгдэн байгуулагдаад, хүдэлмэреэ ябуулжа эхилээ. Тэрэнэй түрүүлэгшээр лейборист, парламентын гэшүүн Кевин Родерик һунгагдаа. Комитедэй генеральна секретаряар—Англиин кооперативна партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Альфред Ломас һунгагдаба. КИВ-гэй Гүйсэдкомой гэшүүн Антони Чейтер энэ комитедтэ Великобританиин Коммунис партиһаа оробо.

Хилын саанаһаа. Радио, телефон, телеграф

У Танда Индира Гандиин харюу

ДЕЛИ. (ТАСС). Пакистантай дайн үүдхэхые Инди хүсэнэгүй гэжэ Индиин премьер-министр Индира Ганди ООН-ой генеральна секретарь У Танда эльгээһэн бэшэг соогоо мэдүүлбэ. Энэнь Инди Пакистан хоёрой хоорондо зууршалагшые томилхо тухай У. Танай дурадхалда харюу болоно. Гэхэ зуура Инди хамгаалхы хэмжээ абаха баатай болоно, юундэб гэхэдэ, хилэ дээрэ Пакистан сэрэгүүдэй сугларуулагдажа байһанһаа уламжалан, сэрэгэй ехэ хёмороо үүдхэхын тула Пакистанай бэлдэжэ байһаниинь элирнэ гэбэ.

Зүүн Пакистанай улад зоной хуби заяан мүнөөнэй түгшүүрилтэ байдалай гол шалтагаан болоно. «Энээнииень хараадa абаха шухала, гол асуудалые алгад гараа һаа гү, али тэрэниие Инди Пакистан хоёрой хоорондын хёмороон шэнгеэр харуулбал—түгшүүрилтэ байдал улам һүжэрөөхэ болоно» гэжэ тэрэ бэшэг доторнь хэлэгдэнэ.

«Исламабадтахи сэрэгэй засагай, Зүүн Бенгалиин һунгагдамал хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо хэлсээнүүдые хэһэнэй үндэһөөр лэ, түгшүүрилтэ байдал зайсуулагдажа болохо,—гэжэ Индира Ганди тусхайлан тэмдэглэбэ. — Зүришэлдөө, хёмороо зайсуулха түрүүшын алхам болгон, Арадай лигэ гэжэ партиин ударидагша Муджибур Рахманиие сүлөөлхэ шухала. Хэрбээ сэрэгэй засагаархидай мүнөөнэйнгөө политика баримталжа үргэлжэлөө һаань, оршон байдал муудаха байха. Тус асуудалые политическэ ёһоор шиидхэхын тула шухала хэмжээнүүдые абаха ухаансар ябадалай ба хүсэлэнгэй ямаршье шэнжэ Пакистанай зүгһөө харагданагүй».

«Зүүн Бенгалидахи байдалые, политическэ талаарнь шиидхэн заһаруулхаар, энэ районой арад зоной хүсэл эрмэлзэлдэ харюусахаар танай ямаршье орөлдолго хүсэлэлгые Инди һайшаан угтаха байха», гэжэ Индира Гандиин бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Президент болохо һанаатай үшөө нэгэ кандидат

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Президентын тушаал дааха кандидат болохо хүсэлэнгөө демократическа партиин съезд дээрэ һайшаалгаха һанаатай байһанаа сенатор Генри Джексон тусхайлан соносхоо.

Сенатор Джексон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, манай мнии һанамжын ёһоор, экономикын байдал 1972 оной һунгалтын гол асуудал болохо, һунгалтын урда тээхи кампаниин үедэ республиканска правительствын экономическа политикые шүүмжэлхэ байхаб гэбэ. «Манай ороной дотор ажалгүй 5,5 миллион хүн бии, үйлэдбэрилгын хүсэнэй дүрбэнэй нэгэ хубинь ашаглагданагүй, гадаадын худалдаа наймаанай ба бюджедэй гарза һара бүри нэмэнэ» гэжэ сенатор тэмдэглэбэ.

Американ хэблэл Г. Джексониие гадаадын политикын асуудалнуудаар хархис хараа бодолые баримталдаг этэгээд гэжэ тайлбарилна. Г. Джексон Израилиин хархисуудта сэрэгэй ехэ туһаламжа үзүүлхэ хараа бодол эдэбхитэйгээр дэмжэдэг байһаараа мэдээжэ болонхой юм. Хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ харахада, сенатор Джексон Пентагоной сэрэгэй захилнуудые дүүргэдэг ехэ ехэ монополинуудтай холбоотой байна.

Хэлсээнүүд болобо

ПАРИЖ. (ТАСС). ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Вальтер Шеель нэгэ үдэрөөр Франци ошоод бусаба. Эндэ Францийн гадаадын хэрэгүүдэй министр Морис Шумантай хөөрэлдэһэн, президент Ж. Помпидутай уулзаа.

В. Шеель хөөрэлдэжэ дүүргэһэнэй һүүлээр корреспондентнүүдтэ иигэжэ мэдүүлээ: ФРГ-гэй ба Францийн правительстванууд аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангалгын асуудалнуудаар бүхэевропын зүблөө зарлалгада бусад оронуудтай хамта бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулалсахые зүбшөөнэ. Франци ФРГ-гэй «зүүн зүгэй» политикые дэмжэнэ, Баруун Берлиндэ хабаатай асуудалаар баталагдаһан хэлсээнүүдые болохотойдо тоолоно» гэжэ тэрэ мүн лэ тэмдэглэбэ.

Францийн шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор, уласхоорондын валютын-мүнгэнэй талаар бэрхэшээлнүүдые зайсуулха арга тухай асуудалаар Франци ФРГ хоёрой хоорондохи горитой арсалдаанууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зайсуулагдаагүй. В. Шеель журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө, валютын талаар тохёолдоһон бэрхэшээлые зайсуулга «гол түлэб США-гай хараа бодолһоо дулдыдаха» гэжэ мэдүүлээд хизаарлаба.

МЕКСИКЫН НИИСЛЭЛ Мехико хото дэлхэй дээрэ эгээн эртэ урдын хото городуудай нэгэн болоно. Олон зуугаад жэлэй урда тээ ацтегүүдэй угсаатан хото город һууринжуулан түбхинүүлхэ таарамжатай газар бэдэржэ, Мексикын һүмбэр уула зубшан бэдэржэ ябаһан юм гэһэн домог бии. Нэгэтэ индеецүүд үзэсхэлэн һайхан нуга гол харажархёо. Тэгэндэнь иомин хүхэ уһатай нуур хабтайн мэлмэржэ байба. Нуур соохи олтирог дээрэ хорото могойе таһар удар тоншожо байһан бүргэдые ацтегүүдэй вождь хараһан юм. Энэ арал дээрэ һайн юумэн муу юумые хододоо булин даража байха гэжэ бандинар хэлэһэн байгаа. Энээнһээ уламжалан, могойе алажа байһан бүргэд ороной һүлдэ тэмдэг болоһон юм гэхэ. Хожомоо тэрэ үльгэр домогһоо гүрэнэй тугта дамжан ороһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мексикын ниислэл хото байгуулагшадта хүшөө Мехикын түбэй талмайда табигданхай.

ТАСС-ай фотохронико.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

«Правда Бурятии» мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Малшадай ажаһуудалда—гол анхарал» —түрүү бэшэг. Нютаг нютагуудһаа ерэһэн һонинууд. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Коммунис ажалай һургуули» гэһэн статья. «Хүдэлмэришэнэй хубиин түсэб»—корреспонденци. Тусхай таһаг.

Гурбадахи хуудаһанда. «Мэргэжэлэйнгээ зэр зэмсэг сахин хадагала...»—С. Ивановой корреспонденци. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Хүдэлмэришэнэй баяр баясхалан» гэһэн репортаж. Республикын хүдөө нютагуудһаа абтаһан һонинууд. Соносхолнууд.

Сэнхир экран

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 18.00—«Кряжонок» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан уран һайханай телевизионно фильм. 18.30—«Түрүүшын тушаал» гэһэн киноочерк. 18.50—«Факел» гэһэн залуушуулай программа. 19.40—«Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.00—телепанорама. 20.20—«Галуунуудые тэжээгыт» гэһэн киноочерк. 20.30—«Сэсэг» гэһэн эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаһан тележурнал. 21.30—«Про чудеса человеческие» гэһэн уран һайханай фильм. 22.50—республика доторхи һонин. 23.00—концерт.

Н-04610. Заказ № 111